

Stichting  
Pensioenfonds  
Henkel Nederland B.V.

Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland B.V.  
Brugwal 11, 3432 NZ Nieuwegein

Website: [www.pensioenfondshenkel.nl](http://www.pensioenfondshenkel.nl)

Ingeschreven in het Handelsregister van  
de Kamer van Koophandel onder nummer 41199743

Verslag over het boekjaar 2020



# Inhoud

	<b>Pagina</b>
<b>Bestuur en organisatie</b>	5
<b>Meerjarenoverzicht</b>	7
<b>Voorwoord</b>	9
<b>Verslag van het bestuur</b>	
Het pensioenfonds	11
Organisatie pensioenfonds	12
Financiële positie	15
Pensioenregeling	16
Communicatie	18
Beleggingen	20
Actuariële analyse resultaat	23
Uitvoeringskosten	25
Governance	28
Wet- en regelgeving	31
Uitbestedingsbeleid	35
Risicomanagement	35
Vooruitblik 2021	40
<b>Verslag van de Visitatiecommissie</b>	
Samenvatting van de bevindingen van de Visitatiecommissie	43
Reactie van het bestuur op de bevindingen van de Visitatiecommissie	46
<b>Verslag van het Verantwoordingsorgaan</b>	
Oordeel Verantwoordingsorgaan Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland B.V.	47
Reactie van het bestuur op het oordeel van het Verantwoordingsorgaan	48

## Pagina

### Jaarrekening

Balans per 31 december	50
Staat van baten en lasten	52
Kasstroomoverzicht	53
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	54
Toelichting op de balans per 31 december	60
Toelichting op de staat van baten en lasten	67
Risicoparagraaf	70
Gebeurtenissen na balansdatum	77

### Overige gegevens

Bepalingen resultaatbestemming	78
Actuariële verklaring	78
Controleverklaring onafhankelijke accountant	80

### Bijlagen

Begrippenlijst	91
----------------	----

# Bestuur en organisatie

## Samenstelling Bestuur per 31 december 2020

Onafhankelijke voorzitter	Dhr. P.J.M. Akkermans (1955)
Niet-vertegenwoordigende leden	Mevr. E. Wiertz (1985) Dhr. P.J.C. van Eekelen (1944)
Leden namens de werkgever	Dhr. A.M.J. de Bekker (1946) Dhr. H.M.E. Janssen (1955)
Leden namens de werknemers	Dhr. A. Benschop (1962)
Lid namens de pensioengerechtigden	Dhr. E. de Boer (1943)

## Verantwoordingsorgaan

Lid namens de werkgever	Dhr. W.F.E. Klaassen (1946)
Lid namens de werknemers	Dhr. E. Dijkshoorn (1967)
Lid namens de pensioengerechtigden	Mevr. J.J.F. Zandvoort – van den Tol (1951)

## Visitatiecommissie (m.i.v. 1 januari 2021)

Mevr. A. Plat (1988)
Dhr. A.J.M. van Amerongen (1969)
Dhr. E.C.H. Klijn (1963)

## Sleutelfunctiehouders

Risicobeheer	Mevr. E. Wiertz
Interne Audit	Dhr. P.J.M. Akkermans
Actuarieel	Dhr. T.J.R. Veerman

## Externe dienstverlening

Administratie en advies	AZL N.V., Heerlen
Adviserend actuaris	AZL N.V., Heerlen
Waarmerkend actuaris	Willis Towers Watson B.V., Amstelveen
Accountant	KPMG Accountants N.V., Utrecht
Compliance en Privacy officer	Mevr. J. Verhulst
Vermogensbeheerder	BlackRock (Netherlands) B.V., Amsterdam
Custodian	State Street Bank and Trust, Amsterdam

## Meerjarenoverzicht

	2020	2019	2018	2017	2016
<b>Aantallen</b>					
Actieve deelnemers	2	2	2	2	2
Gewezen deelnemers	293	302	313	331	347
Pensioengerechtigden	440	455	460	463	465
<b>Totaal</b>	<b>735</b>	<b>759</b>	<b>775</b>	<b>796</b>	<b>814</b>
<b>Financiële gegevens</b> (in duizenden euro)					
<b>Toeslagen</b>					
Indexatie actieven <sup>1)</sup>	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Indexatie inactieven	0,17%	0,43%	0,46%	0,22%	0,00%
<b>Beleggingen</b>					
Belegd vermogen <sup>2)</sup>	126.779	119.593	107.089	111.016	113.489
Beleggingsopbrengsten	10.198	15.857	-354	1.369	9.313
Rendement op basis van total return	8,8%	15,0%	-0,3%	1,2%	8,8%
<b>Reserves</b>					
Algemene reserve	19.619	14.759	10.273	12.700	10.138
<b>Technische voorzieningen</b>					
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	107.044	104.940	96.884	98.258	102.826
Voorziening niet opgevraagde pensioenen	99	95	87	109	99
<b>Totaal technische voorzieningen</b>	<b>107.143</b>	<b>105.035</b>	<b>96.971</b>	<b>98.367</b>	<b>102.925</b>
<b>Voorziening pensioenverplichtingen voor risico onderneming</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>21</b>	<b>21</b>

1) Niet van toepassing vanwege eindloonregeling. Het opgebouwde pensioen groeit mee met de stijging van het loon.

2) Inclusief derivaten opgenomen aan de passivazijde van de balans.

	2020	2019	2018	2017	2016
Pensioenuitkeringen	3.152	3.243	3.321	3.305	3.340
<b>Solvabiliteit en dekkingsgraden <sup>1)</sup></b>					
Pensioenvermogen	126.762	119.794	107.244	111.067	113.063
Pensioenverplichtingen	107.143	105.035	96.971	98.367	102.925
Aanwezige dekkingsgraad <sup>2)</sup>	118,3%	114,1%	110,6%	112,9%	109,8%
Beleidsdekkingsgraad <sup>3)</sup>	111,4%	112,3%	113,4%	112,1%	108,8%
Vereiste dekkingsgraad	114,6%	114,1%	114,6%	115,7%	111,4%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,0%	104,0%	104,0%	104,0%	104,0%

1) Voor de berekening van de dekkingsgraad wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

2) De dekkingsgraad wordt berekend door het pensioenvermogen (totaal van de activa minus kortlopende schulden) te delen door de technische voorzieningen. Per 1 januari 2015 wordt de actuele dekkingsgraad op een nieuwe methodiek berekend door rekening te houden met het totale vermogen en de totale voorzieningen van het pensioenfonds. Dit betekent dat vanaf 2015 het pensioenvermogen en de pensioenverplichtingen zijn verhoogd met respectievelijk de beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers.

3) De beleidsdekkingsgraad is bepaald als de 12-maands gemiddelde dekkingsgraad waarbij voor het einde van een kwartaal de dekkingsgraad wordt gebruikt zoals gerapporteerd in de K-Statens DNB en voor het einde van het jaar de dekkingsgraad wordt gebruikt zoals gerapporteerd in de J-staten DNB.



## Voorwoord

In dit bestuursverslag over het boekjaar 2020 legt het bestuur van Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland B.V. (verder in dit verslag spreken we kortweg over Pensioenfonds Henkel, het pensioenfonds of het fonds) verantwoording af over het gevoerde beleid. Verder wordt inzicht gegeven in de (financiële en pensioen-gerelateerde) ontwikkelingen bij het fonds en in de financiële positie aan het einde van het verslagjaar. De verantwoording over het financiële deel is ook terug te vinden in de jaarrekening. Hierna worden kort de hoofdpunten van het jaar besproken. Verderop in het verslag komen ze opnieuw uitgebreid aan de orde.

### **Mogelijke overdracht pensioenen en liquidatie**

Sinds 2012 is Pensioenfonds Henkel een gesloten fonds zonder actieve deelnemers. Vanaf dat moment bestaat het voornemen om de opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen over te dragen aan een andere pensioenuitvoerder zodra dat financieel haalbaar is. Na zo'n overdracht kan het fonds worden opgeheven. Door omstandigheden kon aan dat voornemen jarenlang geen uitvoering worden gegeven.

Pas in 2018 leek het tij gekeerd en heeft het bestuur diverse mogelijkheden van overdracht onderzocht. Uiteindelijk is, op basis van gestelde criteria, en in consensus met alle stakeholders, een keuze gemaakt. Door het bestuur is in 2019 de voorkeur uitgesproken om de opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenen over te dragen aan een verzekeraar. Tegelijkertijd vond diverse malen overleg plaats met de sponsor over zijn eventuele financiële bijdrage om overdracht, gevolgd door liquidatie van het fonds mogelijk te maken. Voor de sponsor is verder bepalend welke de gevolgen zijn voor de winst- en verliesrekening op concernniveau (IAS 19).

Begin 2020 leek een overdracht naar een verzekeraar binnen handbereik, maar door de uitbraak van de Covid-19-pandemie en de daaropvolgende zeer snelle daling van de dekkingsgraad kon deze niet gerealiseerd worden. Pas in het najaar kon met het aantrekken van de markten en de dekkingsgraad de draad weer worden opgepakt. Het overleg met de sponsor is in oktober daarom weer hervat.

Sindsdien zijn belangrijke stappen gezet om het pad naar overdracht en liquidatie van het fonds verder in kaart te brengen, maar het bestuur heeft aan het einde van het verslagjaar ook moeten concluderen dat een liquidatie op dat moment nog niet aan de orde kon zijn. Dat hield zowel verband met de hiervoor genoemde beperkingen vanuit de sponsor, als met de financiële situatie van het fonds, die daarvoor nog onvoldoende was.

Die financiële situatie van het fonds wordt gemeten aan de hand van de (beleids)dekkingsgraad. Aan het begin van het boekjaar bedroeg de beleidsdekkingsgraad (de gemiddelde dekkingsgraad van de laatste 12 maanden) 112,3%. Aan het einde van het jaar was deze beleidsdekkingsgraad teruggelopen tot 111,4%.

### ***Covid-19***

De Covid-19-pandemie heeft tot uitzonderlijk zwaar weer op de financiële markten geleid. De dekkingsgraad van het pensioenfonds heeft in de eerste maanden van 2020 daardoor een forse daling laten zien. Tot eind maart daalde de dekkingsgraad, mede als gevolg van de almaar dalende rente. Na augustus trad duidelijk herstel op en zo eindigde de dekkingsgraad het jaar op 118,3%. De kansen op een spoedige overdracht en daaropvolgende liquidatie zijn, ten opzichte van het 'ideale' moment kort voor de Covid-19-pandemie, toen de dekkingsgraad 113,5% bedroeg, eind 2020 dus verbeterd. De ontwikkelingen in de eerste maanden van 2021 lijken de kansen voor een overdracht weer/verder binnen bereik te brengen.

Voor de operationele werkzaamheden had Covid-19 nauwelijks consequenties. De administratieve zaken werden onveranderd uitgevoerd. Wel verplaatste het werk zich van kantoren naar de huiskamer. Vergaderingen werden van bijeenkomsten in vergaderruimten tot virtuele ontmoetingen via het scherm.

Het ingestelde crisisteam is wekelijks bij elkaar gekomen, waarbij de continuïteit van de kritische processen bij de uitbestedingspartners werden gemonitord, evenals de ontwikkeling van de dekkingsgraad en de liquiditeit van de beleggingsportefeuille. Ook is de communicatie richting deelnemers aangepast van kwartaalbasis naar maandbasis, met meer tekstuele toelichting. Er is enige tijd dreiging geweest dat de dekkingsgraad tot onder de kritische dekkingsgraad zou zakken, waardoor een extra bijstorting van de sponsor noodzakelijk was geweest. Het instellen van een crisisteam heeft geholpen om dit signaal vroegtijdig aan sponsor en deelnemers te communiceren. Uiteindelijk heeft de dekkingsgraad zich in de 2e helft van 2020 hersteld en is extra bijstorting van de sponsor niet nodig geweest.

### **Toeslagverlening**

De beleidsdekkingsgraad van 111,4% per eind 2020 betekende dat het bestuur een, zij het beperkte, toeslag op de opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen kon verlenen. Wet- en regelgeving beletten het bestuur om de prijsinflatie volledig te compenseren. Daardoor bleef de verhoging van de pensioenen van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden per 1 januari 2021 beperkt tot 0,17%. Het doet het bestuur desondanks deugd deze toeslag te hebben kunnen toekennen. De meeste pensioenen in Nederland zijn namelijk al jarenlang niet verhoogd en dan is ook een kleine toeslag een positief bericht.

### **Governance**

In de tweede helft van 2019 heeft het bestuur een aanvang gemaakt met een alternatief plan voor het geval dat de liquidatie van het pensioenfonds niet op korte termijn zou kunnen worden gerealiseerd. De druk op het in omvang kleine bestuur is namelijk ook in dit verslagjaar verder toegenomen. Daarvoor zorgde met name ook de nieuwe wetgeving uit hoofde van IORP II, die nieuwe functies binnen een pensioenfondsbestuur vereist en aanvullende maatregelen op het terrein van functiescheiding nodig maakt. Het bestuur heeft daarom de bestuurlijke inrichting, ook wel 'governance' genoemd, tegen het licht gehouden en besluiten genomen met het oog op de toekomstige bestuurlijke inrichting. Elders in dit bestuursverslag gaan wij daar uitgebreider op in.

### **Het nieuwe pensioenstelsel (NPS)**

Medio 2020 verscheen een hoofdlijnennotitie over het nieuwe pensioenstelsel. De invoering hiervan zal in 2026 afgerond moeten zijn. Kern ervan is dat deelnemers voortaan geen aanspraken meer opbouwen op een vast pensioen, maar een persoonlijk pensioenvermogen, dat op de pensioendatum aangewend wordt voor de uitkering van een levenslang pensioen, waarbij de hoogte van de uitkering afhangt van de hoogte van het opgebouwde pensioenvermogen. Solidariteitselementen worden ingebouwd, zoals het delen van het langlevensrisico en het toedelen van een zogenoemd beschermingsrendement aan gepensioneerden.

Eind 2020 is een wetsvoorstel ter consultatie rondgestuurd. Daarin wordt ook uitgewerkt hoe bestaande pensioenvermogens ingevaren kunnen worden in het nieuwe stelsel.

Het is voor een gesloten fonds als Pensioenfonds Henkel nog niet duidelijk of het daar gebruik van kan maken, als het bestuur dat al in het belang van de deelnemers acht. In nauwe afstemming met de het VO en de sponsor zal het bestuur onderzoeken wat voorafgaand aan of volgend op een waardeoverdracht naar een nieuwe uitvoerder de beste keuze is. Het bestuur volgt de ontwikkelingen op de voet en neemt deze mee in haar besluitvorming over de afwikkeling van het fonds.

### **Gebruikte begrippen**

Zoals gebruikelijk verwijzen wij hier ook al naar de aan het einde van dit bestuursverslag opgenomen begrippenlijst, want bij de behandeling van de verschillende onderwerpen kan helaas niet altijd worden ontkomen aan het gebruik van vaktermen.

# Verslag van het bestuur

## Het pensioenfonds

### Introductie

Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland B.V. is een ondernemingspensioenfonds en verbonden aan de onderneming Henkel Nederland B.V. Het pensioenfonds heeft de stichting als rechtsvorm, werd opgericht in augustus 1943 en is statutair gevestigd in Amsterdam. In overeenstemming met de statuten wordt hierbij verslag uitgebracht over het boekjaar 2020. De in het verslag vermelde bedragen zijn, tenzij dit anders is aangegeven, steeds vermeld in duizenden euro's.

### Doelstelling

Doelstelling van het pensioenfonds is het verzekeren van een ouderdoms- en nabestaandenpensioen ten behoeve van de (gewezen) deelnemers. Het ouderdomspensioen gaat, tenzij gebruik wordt gemaakt van een in 2015 geïntroduceerde mogelijkheid tot uitstel, in op de reglementaire pensioendatum, zijnde op 65-jarige leeftijd, en is een aanvulling op de AOW-uitkering die door de overheid wordt uitbetaald. Het nabestaandenpensioen wordt in geval van overlijden van de (gewezen) deelnemer aan diens nagelaten betrekkingen (partner en/of kinderen) uitgekeerd. Bij arbeidsongeschiktheid van de deelnemer kan de pensioenregeling worden voortgezet.

Sinds 1 augustus 2012 is de opbouw van regulier ouderdoms- en nabestaandenpensioen voor de op dat moment nog actieve deelnemers geëindigd, omdat de aan het pensioenfonds verbonden werkgever Henkel Nederland B.V. per die datum voor al zijn werknemers een nieuwe pensioenregeling heeft geïntroduceerd, waarvan de uitvoering niet bij pensioenfonds Henkel is ondergebracht. Sinds 1 januari 2004 was de door het pensioenfonds uitgevoerde pensioenregeling overigens reeds gesloten en werden geen nieuwe deelnemers meer tot het pensioenfonds toegelaten.

### Missie, visie en strategie

In de missie is beschreven waarvoor het fonds staat, wat de bestaansgrond is en welke waarden en identiteit het fonds kenmerken. De missie van Pensioenfonds Henkel Nederland B.V. is als volgt geformuleerd:

#### *Missie*

Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland B.V. wil een goede invulling geven aan de uitvoering van de pensioenregeling die door de sponsor (Henkel Nederland B.V.) bij het pensioenfonds is ondergebracht. De uitvoering van de regeling dient correct, maatschappelijk verantwoord en (kosten)efficiënt te geschieden en in de besluitvorming staat een evenwichtige afweging van de belangen van de verschillende stakeholders centraal. Het streven is een duurzame en betrouwbare situatie te creëren waarin de financiële verplichtingen nagekomen en de ambities waargemaakt zullen worden.

In de visie wordt beschreven waarvoor het fonds gaat, welke zienswijze, welk toekomstbeeld ten grondslag ligt aan het handelen van het fonds. De visie van Pensioenfonds Henkel Nederland B.V. is als volgt geformuleerd:

## **Visie**

In de pensioensector volgen de veranderingen elkaar de laatste jaren in een steeds hoger tempo op. Deze veranderingen, de toegenomen onzekerheid over de hoogte van het pensioen, het moment van pensionering en de ongunstige berichtgeving over de financiële situatie van pensioenfondsen, gepaard gaand met geen of slechts gedeeltelijke indexatie, hebben het vertrouwen in pensioenfondsen geen goed gedaan.

Het bestuur verwacht dat de hiervoor genoemde ontwikkelingen ook in de komende jaren hun weerslag zullen hebben op de omgeving van pensioenfondsen. Zo zal de introductie van een nieuw pensioenstelsel wederom tot belangrijke wijzigingen in wet- en regelgeving leiden. Tegelijkertijd zorgen deze ontwikkelingen ervoor dat de totale uitvoeringskosten waarschijnlijk verder zullen stijgen.

Pensioenfonds Henkel Nederland B.V. is op grond van de hiervoor geschetste verwachte ontwikkelingen en de verwachte krimp van het deelnemersbestand onveranderd van mening dat het in stand houden van het fonds op termijn niet wenselijk is en zal zich onverminderd voorbereiden op een liquidatie en voortgaan met het zoeken naar een duurzaam en betrouwbaar alternatief voor de uitvoering van zijn verplichtingen op de lange termijn.

Intussen zal het bestuur de gewone bedrijfsvoering voortzetten met inachtneming van alle verplichtingen en verantwoordelijkheden die daarbij horen.

In de strategie wordt beschreven welk meerjarenplan het fonds heeft vastgesteld om de visie en missie te kunnen realiseren.

De strategie van Pensioenfonds Henkel Nederland B.V. is als volgt geformuleerd:

## **Strategie**

Zoals in de visie beschreven gaat het bestuur in het kader van een beheerste en integere bedrijfsvoering vooralsnog uit van een 'going concern' situatie, waarbij tegelijkertijd wordt gestuurd op een zo spoedig mogelijke liquidatie van het pensioenfonds zodra daarvoor de financiële ruimte aanwezig is. Met het oog op de 'going concern' situatie heeft het bestuur er – door een begin 2018 doorgevoerde wijziging van het strategisch beleggingsbeleid – voor willen zorgen dat de deelnemers ook op de kortere termijn betere uitzichten op indexatie verkrijgen, die meer in lijn liggen met de toeslagambitie. Deze wijziging van het strategisch beleggingsbeleid zal moeten resulteren in een hogere verwachte gemiddelde indexatie en tevens moeten bijdragen aan een financiële positie die de liquidatie van het fonds op eigen kracht mogelijk maakt.

Andere strategische wijzigingen voorziet het bestuur op dit moment niet. Voor de uitvoering van alle verdere werkzaamheden (zowel binnen het bestuur alsook bij de uitbestedingspartijen), de beheersing van risico's en het op peil houden van de geschiktheid zal het bestuur uitgaan van de 'going concern' gedachte. Alhoewel de sponsor de uitvoeringskosten nagenoeg volledig voor zijn rekening neemt, zal het bestuur steeds aandacht hebben voor een (kosten)efficiënte uitvoering van de pensioenregeling. Dat laat onverlet dat alle kosten die in een 'going concern' situatie noodzakelijkerwijs gemaakt moeten worden, ook daadwerkelijk gemaakt zullen worden.

## **Organisatie pensioenfonds**

### **Bestuur**

De bestuurlijke organisatie is in 2020 gewijzigd. Het bestuur van het fonds is in 2020 uitgebreid van vier naar zeven leden. De heer P.J.M. Akkermans is in oktober 2020 benoemd tot onafhankelijk voorzitter van het fonds. Hij volgt in deze functie H.M.E. Janssen op. De heer Janssen blijft bestuurslid en wel in de functie van vicevoorzitter. Daarnaast zijn in september 2020 twee onafhankelijke bestuursleden, mevrouw E. Wiertz en de heer P.J.C Van Eekelen, benoemd. Naast de drie nieuwe onafhankelijke bestuursleden, vertegenwoordigen twee bestuurders de werkgever, één bestuurder de werknemers en één bestuurslid de pensioengerechtigden. De bestuurders – voor zover niet in dienst van de Henkel Nederland B.V.- ontvangen een bezoldiging conform de normen van de Pensioenfederatie. Vanwege de geringe omvang van het fonds wordt op die normen een afslag toegepast. Bestuurders die niet in dienst zijn van Henkel Nederland B.V., maar door de werkgever zijn voorgedragen, ontvangen voor hun werkzaamheden een

bezoldiging van Henkel Nederland B.V.. De volledige samenstelling van het bestuur en de overige fondsorganen is aan het begin van dit bestuursverslag in het hoofdstuk 'Bestuur en organisatie' terug te vinden.

### **Sleutelfunctiehouders**

Het bestuur heeft per 1 oktober 2020 besloten tot benoeming van de heer P.J.M. Akkermans tot sleutelfunctiehouder interne audit. Hij volgt hiermee de heer A.M.J. De Bekker op, die daarvoor deze functie (waarnemend) vervulde. Mevrouw E. Wiertz werd per 1 september 2020 benoemd tot sleutelfunctiehouder risicobeheer. Zij volgt hiermee de heer H.M. Janssen op. In 2019 had het bestuur reeds de heer T.J.R. Veerman, tevens certificerend actuaire van het fonds, benoemd tot actuariële sleutelfunctiehouder. Voor een uitgebreidere beschrijving van de verplichting tot het benoemen van sleutelfunctiehouders wordt verwezen naar het hoofdstuk 'Governance'.

### **Visitatiecommissie**

Het intern toezicht van het fonds wordt uitgeoefend door een Visitatiecommissie.

In 2020 is de samenstelling van de Visitatiecommissie gewijzigd. De heer Van Eekelen is met ingang van 1 september 2020 toegetreden tot het bestuur van het fonds. Daarnaast vervult mevrouw Verhulst met ingang van 1 oktober 2020 de functie van Compliance Officer. In verband met deze functiewisselingen heeft het bestuur besloten een geheel nieuwe Visitatiecommissie te benoemen. Deze is begin 2021 geïnstalleerd.

Naar aanleiding van de opdracht daartoe heeft de Visitatiecommissie in de periode januari tot en met april 2021 haar visitatie uitgevoerd. De bevindingen van de Visitatiecommissie zijn neergelegd in een visitatierapport. Het bestuur heeft de conceptversie van dit rapport met de Visitatiecommissie besproken. De definitieve versie van dat rapport heeft het bestuur in mei 2021 ontvangen. De samenvatting van de bevindingen van de Visitatiecommissie zijn elders in dit bestuursverslag opgenomen.

### **Verantwoordingsorgaan**

Het bestuur heeft een Verantwoordingsorgaan ingesteld dat voldoet aan de eisen uit de Pensioenwet. De taken en bevoegdheden van dit orgaan evenals de samenstelling, benoeming en werkwijze zijn vastgelegd in de statuten van het fonds en in het reglement van het Verantwoordingsorgaan. Ook voor de samenstelling van het Verantwoordingsorgaan, waarin de werkgever, de werknemers en de pensioengerechtigden vertegenwoordigd zijn, wordt verwezen naar het hoofdstuk 'Bestuur en organisatie'.

De samenstelling van het Verantwoordingsorgaan bleef in 2020 ongewijzigd. Leden van het Verantwoordingsorgaan, die geen dienstverband bij Henkel Nederland B.V. hebben, ontvangen op grond van het vastgestelde beloningsbeleid een vergoeding. Elders in dit bestuursverslag wordt separaat (zie inhoudsopgave) verslag gedaan van de bevindingen van het Verantwoordingsorgaan over het door het bestuur in 2020 gevoerde beleid. De reactie hierop van het bestuur is direct na het verslag van het Verantwoordingsorgaan opgenomen.

## Uitbestede werkzaamheden

### Administratie

Als administrateur voor het pensioenfonds zorgt AZL N.V. (hierna: AZL) voor de pensioen- en deelnemersadministratie, de financiële administratie en de verslaglegging.

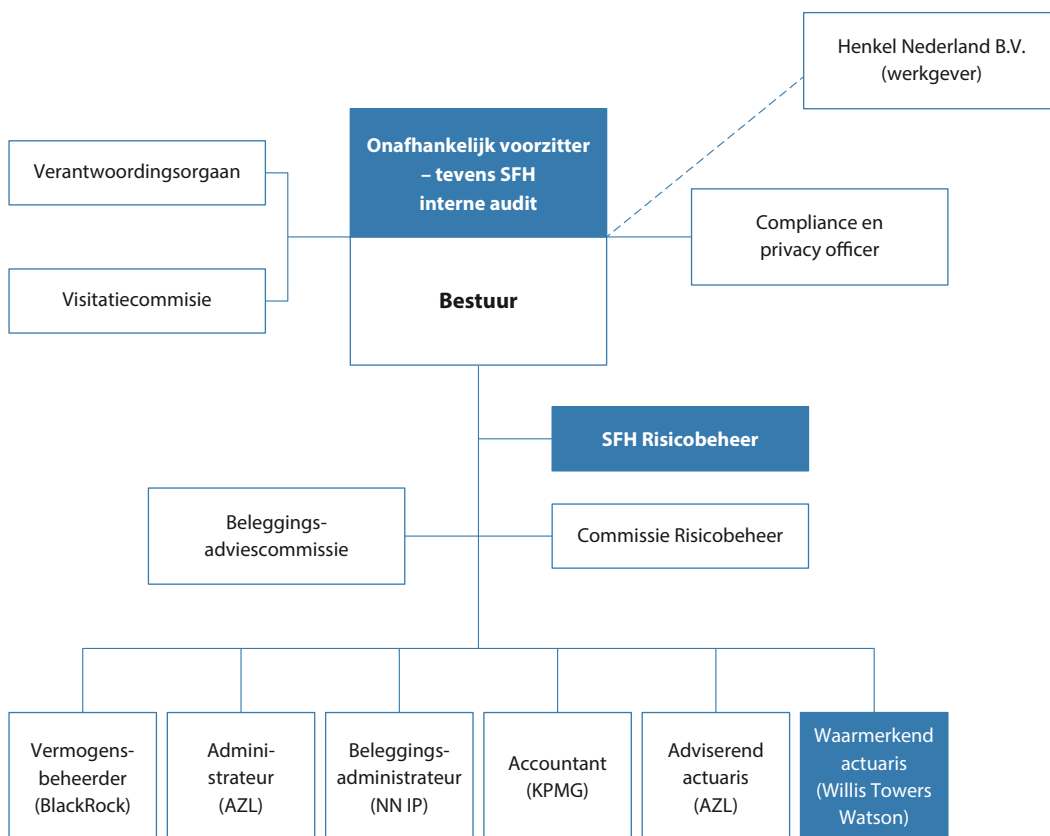
### Vermogensbeheer

Het vermogensbeheer is uitbesteed aan BlackRock. State Street is als custodian aangesteld.

### Advisering en certificering

Het bestuur heeft de bestuursadvisering en -ondersteuning uitbesteed aan AZL. In het verslagjaar zijn de adviserende actuariële werkzaamheden uitgevoerd door AZL.

De controle van de jaarrekening is toevertrouwd aan KPMG. De actuariële certificering is belegd bij Willis Towers Watson.



## Financiële positie

### Gevolgen van Covid-19 voor de beleggingen

Covid-19 had grote impact op de financiële markten in 2020. In het voorjaar lieten de beurzen wereldwijd forse verliezen zien en ook daalde de marktrente significant. In de maanden erna herstelden de financiële markten zich, maar de rente bleef laag. Dit had ook gevolgen voor de financiële positie van het fonds.

Samen met de beleggingsadviescommissie heeft het bestuur de ontwikkelingen op de financiële markten nauwgezet gemonitord. Tijdens het dieptepunt van de crisis werd wekelijks crisisoverleg gehouden. Ook werd frequent overleg gevoerd met de (waarnemend) sleutelfunctiehouder Risicobeheer en de vermogensbeheerder. Concrete acties waren niet noodzakelijk. Wel werd extra aandacht aan de communicatie met de deelnemers gegeven.

### (Beleids)dekkingsgraad

Sinds de invoering van het nFTK op 1 januari 2015 is de beleidsdekkingsgraad wettelijk gezien leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de feitelijke dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder een momentopname. De beleidsdekkingsgraad van Pensioenfonds Henkel bedroeg ultimo 2020 111,4% (ultimo 2019: 112,3%).

De feitelijke dekkingsgraad, die maandelijks wordt vastgesteld, daalde weliswaar in de eerste maanden van het verslagjaar, maar herstelde zich dankzij het herstel van de financiële markten later in het jaar. Daardoor klom de feitelijke dekkingsgraad van 114,1% eind 2019 naar 118,3% eind 2020.

De verschillende oorzaken van de toename van de feitelijke dekkingsgraad in het verslagjaar wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	<b>Pensioen vermogen</b>	<b>Technische voorziening</b>	<b>Aanwezige dekkings- graad 2020</b>	<b>Aanwezige dekkings- graad 2019</b>
<b>Primo</b>	<b>119.794</b>	<b>105.035</b>	<b>114,1%</b>	<b>110,6%</b>
Beleggingsopbrengsten	10.198	9.883	-1,0%	3,0%
Premie	0	0	0,0%	0,0%
Waardeoverdrachten	-18	-25	0,0%	0,0%
Kosten	-63	-63	0,0%	0,0%
Uitkeringen	-3.152	-3.144	0,4%	0,4%
Kanssystemen	0	-1.791	1,9%	0,4%
Toeslagverlening	0	166	-0,2%	-0,4%
Overige mutaties TV	0	-2.918	3,2%	0,0%
Andere oorzaken	3	0	0,0%	0,0%
Kruiseffecten	0	0	-0,1%	0,1%
<b>Ultimo</b>	<b>126.762</b>	<b>107.143</b>	<b>118,3%</b>	<b>114,1%</b>

### Reële dekkingsgraad en marktwaardedekking

Naast de (beleids)dekkingsgraad is de reële dekkingsgraad een graadmeter voor de financiële positie van het pensioenfonds. In de berekening van de reële dekkingsgraad wordt aangenomen, dat de pensioenen jaarlijks aangepast worden aan de verwachte stijging van de prijzen. Bij die aanname wordt de waarde van de totale pensioenverplichtingen hoger. In deze wettelijk verplichte berekening wordt gerekend met een vaste inflatie van 1,9% per jaar.

Ultimo 2020 bedroeg de reële dekkingsgraad 92,0% (ultimo 2019 was dit 91,0%).

Anders dan de grondslagen waarop de maandelijks dekkingsgraad wordt berekend en die zijn voorgeschreven door DNB, wordt ook de dekkingsgraad berekend op basis van marktrente. Ultimo 2020 bedroeg de marktwaardedekking 114,7% (ultimo 2019: 111,2%).

### Vereist eigen vermogen en herstelplan

Het vereist eigen vermogen bedroeg per 31 december 2020 114,6%. Aangezien de beleidsdekkingsgraad van 111,4% onder de vereiste dekkingsgraad ligt, is sprake van een reservetekort enen is het fonds verplicht een herstelplan in te dienen bij DNB.

Het fonds heeft in het eerste kwartaal van 2021 een herstelplan ingediend. Daarin is vastgelegd welke maatregelen worden ingezet om binnen twee jaar het niveau van het vereist eigen vermogen te bereiken. In het ingediende herstelplan is geen maatregel tot korten van pensioenen opgenomen. Het fonds kan, zeker binnen de wettelijke hersteltermijn van 10 jaar, op eigen kracht herstellen. Informatie over het herstelplan staat op de website van het fonds. DNB heeft ingestemd met dit herstelplan.

### Haalbaarheidstoets

De haalbaarheidstoets, die een pensioenfonds op basis van de geldende wet- en regelgeving jaarlijks vóór 1 juli moet uitvoeren, toetst de financiële opzet van het fonds en of het verwachte pensioenresultaat voldoet aan de door het fonds gestelde normen onder meerdere scenario's. Deze normen zijn door het bestuur vastgesteld aan de hand van de zogenoemde aanvangshaalbaarheidstoets. De scenario's die een pensioenfonds in een (aanvangs)haalbaarheidstoets moet doorrekenen, worden door DNB voorgeschreven. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Het pensioenfonds zelf definieert hoe ver het pensioenresultaat mag wegzakken. Blijkt uit de haalbaarheidstoets dat het verwachte pensioenresultaat niet voldoet aan deze norm, dan moet dit gecommuniceerd worden aan de achterban én sociale partners.

In de (aanvangs)haalbaarheidstoets wordt een projectie van de financiële situatie van het pensioenfonds voor een lange periode (60 jaar) gemaakt voor 10.000 economische scenario's. De (aanvangs)haalbaarheidstoets heeft als doel inzicht te geven in:

- de gevolgen van de financiële opzet van het fonds;
- de verwachtingen en risico's, met name van koopkrachtbehoud;
- de consistentie en evenwichtigheid van het beleid;
- de haalbaarheid en consistentie van het premiebeleid (bij Pensioenfonds Henkel niet meer van toepassing);
- de herstelkracht van het fonds.

## Pensioenregeling

### Karakteristieken van de regeling

De pensioenregeling van Pensioenfonds Henkel zag er op 31 december 2020 op hoofdlijnen als volgt uit, met dien verstande dat de reguliere pensioenopbouw vanaf 1 augustus 2012 is geëindigd:

Pensioensysteem	Eindloon
Pensioenrichtleeftijd	65 jaar
Opbouwpercentage ouderdompensioen	1,327%
Hoogte partnerpensioen	70% van het ouderdompensioen



Partnerpensioen	Opbouwbasis
Maximum pensioengevend jaarsalaris	€ 110.111,00
Franchise	€ 16.030,00
Maximum pensioengrondslag	€ 94.081,00
Pensioenpremie	N.v.t.

De door het pensioenfonds uitgevoerde pensioenregeling kent overigens ook een zogenoemde vroegpensioenregeling. Deze regeling maakt het mogelijk om al vóór de pensioenrichtleeftijd van 65 jaar een pensioenuitkering te ontvangen. Voor het actuele pensioenreglement wordt verwezen naar de website van het fonds: [www.pensioenfondshenkel.nl](http://www.pensioenfondshenkel.nl).

### Premiebeleid

Artikel 128 van de Pensioenwet schrijft voor dat de door een pensioenfonds te ontvangen premie ten minste gelijk dient te zijn aan de conform de ABTN vastgestelde kostendeckende premie. Omdat het pensioenfonds sinds 1 augustus 2012 geen opbouw van aanspraken meer kent en geen premies meer ontvangt, is een toetsing niet meer van toepassing op het fonds. Een verantwoording van de premie en premiecomponenten (art. 130 en 130a PW) is daarom ook niet aan de orde.

### Waardeoverdracht kleine pensioenen (lager dan € 497,27 bruto per jaar (2020))

In verband met de inwerkingtreding van de Wet waardeoverdracht kleine pensioenen heeft het bestuur besloten gebruik te maken van het recht op automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen die vóór 1 januari 2018 premievrij zijn geworden. Het bestuur heeft daartoe besloten vanuit administratief oogpunt en de maatschappelijke wens om kleine pensioenen samen te voegen tot één groter pensioen bij één pensioenuitvoerder. Over dit eerste besluit heeft het bestuur medio 2018 ook een advies aan het Verantwoordingsorgaan gevraagd, die daar positief over heeft geadviseerd. In 2020 is de maatregel inzake automatische waardeoverdracht geëffectueerd en is een start gemaakt met automatische waardeoverdracht van de kleine pensioenen die vóór 2018 premievrij zijn geworden.

### Toeslagbeleid en toeslagverlening

Het bestuur beslist elk jaar of en in hoeverre de pensioenen en de aanspraken kunnen worden verhoogd. De voorwaardelijke verhoging (toeslagverlening) wordt betaald uit extra rendement op de beleggingen. Het bestuur houdt bij de besluitvorming over het verlenen van toeslagen als maatstaf de stijging van Consumentenprijsindex aan, zoals het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) die meet. Daarnaast wordt in de besluitvorming rekening gehouden met de systematiek van de toekomstbestendige indexering overeenkomstig de vereisten van het FTK, die in onderstaand schema worden weergegeven.

Hoogte beleidsdekkingsgraad	Hoogte toeslagen
Beleidsdekkingsgraad lager dan 110%	Geen toeslagen
Beleidsdekkingsgraad hoger dan 110%, maar lager dan dekkingsgraad waarbij volledige toeslagverlening kan plaatsvinden op basis van toekomstbestendigheidseis.	Gedeeltelijke toeslagverlening, conform rekenregels FTK, rekening houdend met 5,60% rendement.

Hoogte beleidsdekkingsgraad	Hoogte toeslagen
Beleidsdekkingsgraad hoger dan dekkingsgraad waarbij volledige toeslagverlening kan plaatsvinden op basis van toekomstbestendigheidseis.	Volledige toeslagverlening.  Tevens mogelijkheid van inhalen van sinds 1-8-2012 niet toegekende toeslagen, waarbij maximaal 1/5e van het vermogen dat daarvoor beschikbaar is (vermogen boven de vereiste beleidsdekkingsgraad voor volledige toeslagverlening) mag worden gebruikt.

Het bestuur heeft besloten om de pensioenen van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden per 1 januari 2021 met 0,17% te verhogen. Dit is op basis van de geldende wet- en regelgeving de maximaal toe te kennen toeslag. De prijzen stegen volgens het CBS in de afgelopen periode met 1,12%.

#### Cumulatieve gemiste indexatie per 1-1-2020

Het bestuur heeft in 2018 besloten om de cumulatieve achterstand op toeslagverlening te bepalen op basis van de gemiste toeslag vanaf (ultimo) 2012 omdat het pensioenfonds vanaf dat jaar gesloten werd voor nieuwe pensioenopbouw. Tot dan werd de gemiste indexatie beperkt tot de niet toegekende toeslagen over de afgelopen 5 jaar. Als de financiële positie, dat wil zeggen de beleidsdekkingsgraad, voldoende sterk is mag een pensioenfonds in het verleden gemiste indexaties door middel van inhaalindexatie repareren.

De cumulatieve gemiste indexatie op toeslagverlening bedroeg op basis van het nieuwe beleid inzake inhaalindexaties per eind 2019 9,10%. Over 2020 bedroeg de gemiste indexatie 0,95% (zijnde het verschil tussen de gehanteerde maatstaf voor de stijging van de prijzen van 1,12% en de verleende toeslag van 0,17% per 1 januari 2021). Daarmee komt de cumulatieve gemiste indexatie per 1 januari 2021 uit op 10,13%.

## Communicatie

### Communicatiebeleidsplan

Het bestuur heeft de jaarkalender communicatie geactualiseerd. De centrale communicatiedoelstelling is ongewijzigd gebleven en houdt in dat het fonds ernaar streeft tijdig, duidelijk, evenwichtig en correct de doelgroepen binnen het fonds te informeren. Het fonds wil dat de betrokkenen erop kunnen vertrouwen dat hun pensioen in goede handen is. Daarnaast levert de communicatie een positieve bijdrage aan het imago van het fonds (kernwaarden: betrouwbaar, verantwoordelijk, pragmatisch en duurzaam). Het fonds voldoet aan de eisen die gesteld worden in de Wet pensioencommunicatie. Het heeft niet de ambitie om aanvullende communicatiemiddelen te ontwikkelen. Het sluit de inzet van aanvullende communicatiemiddelen echter niet uit. Daar waar dat nodig is, gaat het fonds hier op een pragmatische manier mee om. Bestaande middelen zet het fonds optimaal (kostenefficiënt) in.

### Communicatie deelnemers, pensioengerechtigden en slapers

Pensioenfonds Henkel beschikt over een website met een beveiligde omgeving 'Mijn Pensioencijfers'. Naast de berichtgeving via de website, die zowel algemene als fondsspecifieke berichten bevat, en toegang verschaft tot diverse fondsdocumenten en persoonlijke overzichten, ontvingen de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden in april 2020 een nieuwsbrief. Deze nieuwsbrief had als thema corona en wat dit betekende voor de transitieplannen van het fonds die stil kwamen te liggen. In verband met de coronapandemie heeft het fonds in 2020 géén jaarlijkse Algemene Vergadering van Verzekerden gehouden. In plaats daarvan heeft

het fonds begin november 2020 een extra nieuwsbrief verstuurd. Deze nieuwsbrief bevatte 4 pagina's en behandelde dezelfde thema's als die welke normaal gesproken aan bod zouden komen tijdens de Algemene Vergadering van Verzekerden.

### **Werkgeverscommunicatie**

De communicatie met de werkgever vindt op ad hoc basis plaats als ontwikkelingen bij het pensioenfonds daar aanleiding toe geven. Met het oog op de toekomst van het fonds is er in het verslagjaar op diverse momenten overleg met de werkgever geweest.

### **Pensioen 1-2-3 en Pensioenvergelijker**

Pensioen 1-2-3 is een communicatiemiddel dat ieder pensioenfonds op grond van de Wet pensioencommunicatie moet gebruiken. De deelnemer krijgt gelaagde informatie over zijn pensioenregeling. Laag 1 bevat een beknopte weergave van de pensioenregeling. In laag 2 worden de onderdelen uit laag 1 uitgebreider beschreven. Laag 3 bestaat uit documenten die bij de regeling horen, bijvoorbeeld het pensioenreglement. De website van Pensioenfonds Henkel is ingericht conform deze gelaagde manier van communiceren.

Ook is voor deelnemers de Pensioenvergelijker beschikbaar. De Pensioenvergelijker is een checklist die de deelnemer helpt om twee pensioenregelingen met elkaar te vergelijken. Hoewel het niet wettelijk verplicht is, heeft Pensioenfonds Henkel de Pensioenvergelijker al gevuld met informatie over de eigen pensioenregeling om zo de (gewezen) deelnemers van het fonds te kunnen ondersteunen op dit punt. Deze is terug te vinden op de website van het pensioenfonds.

### **Pensioenregister**

Het Pensioenregister, [www.mijnpensioenoverzicht.nl](http://www.mijnpensioenoverzicht.nl), is een digitaal platform dat het voor burgers mogelijk maakt om via één ingang een totaaloverzicht te krijgen van alle bij pensioenfonds en pensioenverzekeraars in collectieve regelingen opgebouwde pensioenaanspraken alsmede de AOW-uitkering. Pensioenfonds Henkel ververst vier keer per jaar de gegevens voor het Pensioenregister.

### **UPO**

Sinds 2019 wordt het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) voor gewezen deelnemers jaarlijks (digitaal) ter beschikking gesteld.

Het UPO kan worden geraadpleegd op het besloten gedeelte van de website van het pensioenfonds.

In 2020 is het UPO uitgebreid met een navigatiemetafoor, waarmee de deelnemers over het te bereiken pensioen en de gewezen deelnemers over het opgebouwde pensioen in drie scenario's (pessimistisch, neutraal en optimistisch) worden geïnformeerd.

## Beleggingen

### Terugblik op 2020

Aan het begin van het jaar 2020 luidde de verwachtingen als volgt:

- Een aanvankelijk iets afzwakkende en een zich daarna herstellende groei op een laag niveau.
- Een licht aantrekkende, maar nog steeds lage inflatie (onder de beleidsmatig gewenste 2%).
- Een continuering van het ruime monetaire beleid van centrale banken.
- Een voorlopig laag blijvende rente in Europa en in de VS.
- Iets minder geopolitieke onzekerheid, na vermoedelijke duidelijkheid over Brexit en handelsakkoorden.
- Lastig jaar voor financiële markten (laveren tussen hoop en vrees).

Deze voorspellingen zijn maar deels uitgekomen (alleen ontwikkeling rente, inflatie en monetair beleid). Het in China ontstane Covid-19-virus breidde zich in de eerste maanden van het jaar uit over Europa, de VS en uiteindelijk over de rest van de wereld. De impact van dat virus was groot. Nagenoeg wereldwijd ontstond er een recessie die dieper was dan elke andere na-oorlogse recessie. De economische krimp in het eerste halfjaar van 2020 varieerde van 10% in de VS en Nederland, tot 11,5% in Duitsland en maar liefst rond de 20% in Zuid Europa. In Japan, Korea en Taiwan was de schade minder groot, omdat het virus daar sneller onder controle was. Ook landen in Zuidoost-Azië en Zuid-Amerika werden zwaar getroffen.

Uitzonderlijk was de snelheid van economische ontwikkelingen in de coronacrisis. Door de lockdowns viel alles tegelijkertijd terug: consumptie, investeringen en buitenlandse handel. Beleidsmakers hebben echter gedaan wat ze moesten doen. De steunprogramma's van de overheden zorgden ervoor dat de koopkracht van consumenten redelijk op peil bleef. Daarnaast zorgden centrale banken voor veel liquiditeit waardoor de overheden zich goedkoop konden financieren. Naar verwachting zal de rente voor een nog een lange periode heel laag zal blijven. De Amerikaanse centrale bank (Fed) heeft onlangs aangekondigd hogere inflatie voorlopig niet alleen te zullen tolereren, maar zelfs actief proberen te bereiken. Het doel is niet langer 2% inflatie, maar gemiddeld 2% door de tijd. Na een periode waarin inflatie onder 2% heeft gelegen, streeft de Fed er dus naar dit met hogere inflatie te compenseren. Verreweg het merendeel van de beleidsmakers van de Fed voorziet geen renteverhoging voor het eind van 2023.

Ook van de zijde van de Europese Centrale Bank (ECB) worden geen renteverhogingen verwacht. De economie is simpelweg te zwak en de inflatie ligt veel te ver onder het doel van de ECB van 2%.

Naar verwachting zullen centrale banken in de VS, de eurozone, Japan en het VK opkoopprogramma's van staats- en bedrijfsobligaties handhaven. Deze opkoopprogramma's dienen om de kapitaalmarktrente laag te houden.

Voor de vooruitzichten is vooral van belang dat deze crisis niet is veroorzaakt door onevenwichtigheden in het economische systeem, zoals bijvoorbeeld te hoge inflatie, excessieve bedrijfsinvesteringen, excessieve kredietverlening of zeepbellen in vastgoed of andere financiële markten. Daardoor kan, als lockdowns worden versoepeld, de economie ook weer snel terugveren. Dat gebeurde in de zomer, met ongekend hoge groeicijfers in de detailhandel, dienstverlening en in de industrie. Aan het einde van de zomer waren veel economieën weer hersteld tot 90-95% van het niveau voor de coronacrisis. Daarna ontstond er een tweede golf van het virus. Van een gehoopt V-vormig herstel is dus geen sprake. Tweede-ronde effecten, zoals bedrijfsfaillissementen en ontslagrondes zullen het herstel vermoedelijk matigen. Waarschijnlijk zal het tot het einde van het jaar 2022 duren voor de wereldeconomie helemaal van de coronacrisis hersteld is.

De verwachting van iets minder geopolitieke onzekerheid is helaas niet uitgekomen. De Brexit-onderhandelingen over een handelsdeal verliepen moeizaam en de kans op een harde Brexit nam toe. Ook de handels- en technologie-oorlog tussen de VS en China hield aan.

### Ontwikkeling portefeuille

De waarde van de portefeuille en de verdeling van het vermogen over de verschillende beleggingscategorieën aan het einde van het jaar ten opzichte van de situatie aan het begin van het jaar wordt weergegeven in de toelichting op de balans. Ten opzichte van ultimo 2019 heeft het belegd vermogen (inclusief lopende intrest en liquide middelen) een stijging van €7,2 miljoen laten zien, van €119,6 miljoen ultimo 2019 tot €126,8 miljoen ultimo 2020. De performance van de portefeuille was over 2020 positief en bedroeg 8,8%.

### Portefeuillebeheer

BlackRock beheert het vermogen van pensioenfondsen Henkel. De vastrentende waarden portefeuille heeft vooral het doel om de verplichtingen af te dekken. Hiermee vermindert het pensioenfonds het renterisico. Daarnaast is het secundaire doel om een hoger rendement te behalen dan de waardetoename van de pensioenverplichtingen.

Van de aandelenportefeuille wordt ongeveer 80% belegd in ontwikkelde gebieden en 20% in opkomende landen (emerging markets). Voor beide gebieden wordt gebruik gemaakt van een beleggingsfonds waarop een maatschappelijk verantwoord beleggen filter van toepassing is. BlackRock heeft de principes voor verantwoord beleggen van de Verenigde Naties (UNPRI) ondertekend.

De aandelenportefeuille wordt passief belegd. In de vastrentende waarden portefeuille wordt (gedeeltelijk) actief belegd.

### Strategisch beleggingsbeleid

Op basis van het strategische beleggingsbeleid, dat voor het laatst is gewijzigd per 1 februari 2018, wordt 80% van het fondsvermogen in vastrentende waarden belegd en 20% in zakelijke waarden (aandelen). De strategische afdekking van het renterisico bedraagt 65%. De beleggingscommissie beoordeelt aan de hand van de rapportages of wijzigingen van de portefeuille noodzakelijk zijn (bij posities buiten de bandbreedte) om de portefeuille in lijn te brengen met de normportefeuille. De portefeuille heeft zich in 2020 binnen de bandbreedte bewogen.

### Beleggingsresultaten 2020

Op de beleggingen werd over 2020 een resultaat behaald van 8,8%. Dat resultaat komt nagenoeg overeen met de benchmark.

Het gehanteerde strategische beleggingsbeleid is ongewijzigd gebleven sinds de aanpassing per 1 februari 2018. De portefeuille bestaat uit 40% Europese staatsobligaties, 40% bedrijfsobligaties -gelijk verdeeld over een Europees en een wereldwijd mandaat- en 20% aandelen -verdeeld in 4% opkomende markten en 16% ontwikkelde markten.

De doelstelling van de Europese staatsobligatieportefeuille samen met de bedrijfsobligatieportefeuilles is het afdekken van een gedeelte van het renterisico van de verplichtingen van het pensioenfonds. Met deze constructie wordt getracht 65% van het renterisico af te dekken.

Gedurende het jaar zijn er geen significante wijzigingen aangebracht in de bedragen die in deze beleggingsfondsen zijn geïnvesteerd.

Ultimo 2020 was de beleggingsportefeuille op de volgende wijze onderverdeeld:

Aandelenportefeuille ontwikkelde markten:	16,8%
Aandelenportefeuille opkomende markten:	3,4%
Staatsobligaties:	41,9%
Bedrijfsobligaties:	35,9%
Kortlopende vorderingen, schulden en cash:	2,0%

### **Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB)**

Pensioenfonds Henkel neemt Maatschappelijk Verantwoord Beleggen mee in de vaststelling van het beleggingsbeleid. Het fonds houdt zich hierbij aan de wet- en regelgeving en eist dat ook van de vermogensbeheerders. Het beleggingsbeleid houdt rekening met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen.

Inmiddels geldt voor alle aandelenbeleggingen dat deze via beleggingsfondsen plaatsvinden die een ESG 'screening' toepassen. Op grond van die screening worden niet alleen ondernemingen op het gebied van controversiële wapens uitgesloten, maar bijvoorbeeld ook onderneming op het gebied van kolenmijnbouw of die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten.

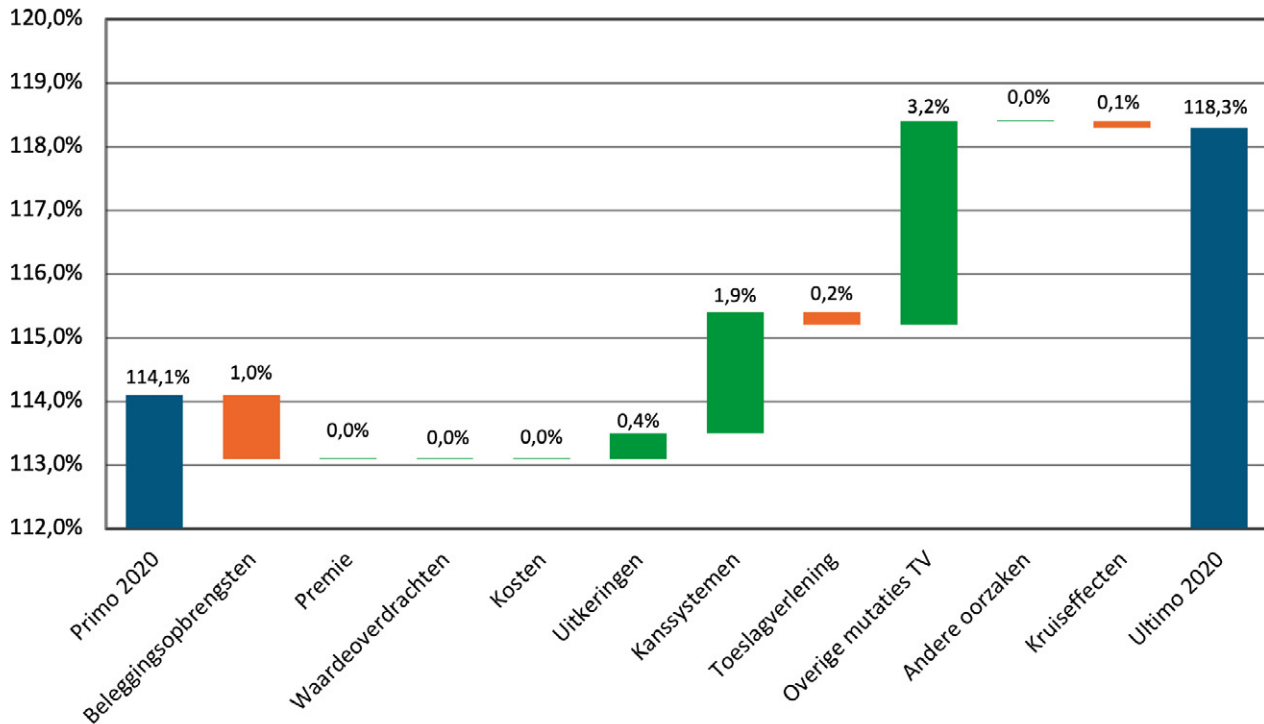
Door het selecteren van beleggingsfondsen die ESG screening toepassen wordt getracht invulling te geven aan een beleggingsbeleid waarbij rekening wordt gehouden met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen. Het bestuur zal het beleid van vermogensbeheerder BlackRock op dit punt blijven monitoren.

Pensioenfonds Henkel heeft voorts het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Convenant Pensioenfonds ondertekend.

## Actuariële analyse resultaat

### Analyse van het resultaat

De stijging van de dekkingsgraad van 4,2%-punt in 2020 volgt uit het positieve resultaat van 4.860 in het boekjaar. In 2019 was er een positief resultaat van 4.486. De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak:



## Verzekerdenbestand

(Aantallen)

	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2019	2	302	455	759
Mutaties door:				
Ingang pensioen		-10	22	12
Uitgaande waardeoverdrachten		-1	0	-1
Overlijden		-1	-28	-29
Afkoop		-1	-4	-5
Andere oorzaken		4	-5	-1
Mutaties per saldo	0	-9	-15	-24
<b>Stand per 31 december 2020</b>	<b>2 <sup>1)</sup></b>	<b>293</b>	<b>440</b>	<b>735</b>

## Specificatie pensioengerechtigden

	2020	2019
Ouderdompensioen	316	329
Nabestaandenpensioen	123	124
Wezenpensioen	1	2
<b>Totaal</b>	<b>440</b>	<b>455</b>

1) Waarvan 2 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling.



## Uitvoeringskosten

### Uitvoeringskosten en kosten vermogensbeheer

	2020	2019
<b>Pensioenbeheer</b>		
Kosten van het pensioenbeheer (inclusief btw) bestaan uit:		
– Administratiekosten	395	391
– Kosten actuaris	225	268
– Kosten accountant	60	53
– Bestuurskosten	44	28
– Overige	96	105
<b>Totaal</b>	<b>820</b>	<b>845</b>
Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening. De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die zijn vermeld in de jaarrekening.		
Pensioenuitvoeringskosten in euro per deelnemer <sup>1)</sup>	€ 1.855	€ 1.849
<b>Vermogensbeheer:</b>		
– Beheerkosten	418	603
– Transactieskosten	7	73
– Totale kosten vermogensbeheer	425	676
– Kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,34%	0,50%
– Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,01%	0,05%
– Totale kosten vermogensbeheer in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,35%	0,55%

### Kosten pensioenbeheer

De totale pensioenuitvoeringskosten zijn in 2020 gedaald ten opzichte van 2019, de kosten per deelnemer zijn gestegen.

De kosten pensioenbeheer zijn in absolute zin met 25 gedaald t.o.v. 2019. De daling is met name op het gebied van actuariële ondersteuning die in 2019 relatief hoog was i.v.m. een heroriëntatieonderzoek naar de toekomst van het fonds. De bestuurskosten namen toe mede als gevolg van de bestuursuitbreiding die in 2020 is gerealiseerd.

De pensioenuitvoeringskosten per deelnemer zijn desondanks licht gestegen als gevolg van een relatief sterkere afname van het deelnemersbestand.

1) Conform de uitvoeringsovereenkomst worden de kosten voor pensioenbeheer net als de kosten voor het vermogensbeheer nagenoeg volledig doorbelast aan de werkgever en komen derhalve niet ten laste van het pensioenfonds.

### Kosten vermogensbeheer<sup>1)</sup>

Kosten van het vermogensbeheer kunnen in twee categorieën worden onderscheiden:

- De eerste categorie betreft de kosten zoals die in de jaarrekening zijn verwerkt, waaronder de beheervergoeding van de vermogensbeheerder(s), het bewaarloon, kosten van ondersteuning bij het vermogensbeheer, kosten accountant betreffende het vermogensbeheer en kosten met betrekking tot de beleggingsadministratie.
- De tweede categorie betreft kosten die rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. Deze kosten zijn dus niet inbegrepen in de kosten van de vermogensbeheerder(s) zoals opgenomen in de jaarrekening.

Daarnaast worden er nog transactiekosten en aan- en verkoopkosten gemaakt.

Hieronder een overzicht van de totale kosten vermogensbeheer 2020:

### Kosten vermogensbeheer 2020

(x € 1.000)	Performance			Totaal
	Beheer- kosten	gerelateerde kosten	Transactie- kosten	
<b>Kosten per beleggingscategorie</b>				
Aandelen	12	0	0	12
Vastrentende waarden	292	0	7	299
BTW aandelen en vastrentende waarden	51	0	0	51
<b>Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl. overlay</b>	<b>355</b>	<b>0</b>	<b>7</b>	<b>362</b>
Kosten overlay beleggingen	0	0	0	0
<b>Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay</b>	<b>355</b>	<b>0</b>	<b>7</b>	<b>362</b>
<b>Overige vermogensbeheerkosten</b>				
Bewaarloon (facturen State Street, inclusief BTW)	28	0	0	28
Overige kosten (facturen NNIP – AZL VB)	34	0	0	34
Kosten beleggingsadvies (o.a. inzake omzetbelasting)	1	0	0	1
<b>Totaal overige vermogensbeheerkosten</b>	<b>63</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>63</b>
<b>Totaal kosten vermogensbeheer</b>	<b>418</b>	<b>0</b>	<b>7</b>	<b>425</b>

1) De herziene Aanbevelingen uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie adviseren deze kosten ook in relatie te bekijken tot: a de gekozen beleggingsmix en de bijbehorende benchmarkkosten; b het rendement over een langere termijn, ook in relatie tot het bijbehorende benchmark rendement.

Hieronder een overzicht van de totale kosten vermogensbeheer 2019:

**Kosten vermogensbeheer 2019**

<b>(x € 1.000)</b>	<b>Performance</b>			
	<b>Beheer- kosten</b>	<b>gerelateerde kosten</b>	<b>Transactie- kosten</b>	<b>Totaal</b>
<b>Kosten per beleggingscategorie</b>				
Aandelen	61	0	28	89
Private equity	0	0	0	0
Vastrentende waarden	298	0	26	324
Facturen BlackRock voorgaande jaren	98	0	0	98
<b>Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl. overlay</b>	<b>457</b>	<b>0</b>	<b>54</b>	<b>511</b>
Kosten overlay beleggingen	0	0	19	19
<b>Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay</b>	<b>457</b>	<b>0</b>	<b>73</b>	<b>530</b>
<b>Overige vermogensbeheerkosten</b>				
Bewaarloon (facturen State Street)	83	0	0	83
Overige kosten (facturen NNIP – AZLVB)	48	0	0	48
Kosten beleggingsadvies (o.a. inzake omzetbelasting)	15	0	0	15
<b>Totaal overige vermogensbeheerkosten</b>	<b>146</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>146</b>
<b>Totaal kosten vermogensbeheer</b>	<b>603</b>	<b>0</b>	<b>73</b>	<b>676</b>

## Governance

### Bestuur

Het bestuur heeft in 2020 acht maal vergaderd. Daarnaast heeft het bestuur twee keer separaat met het Verantwoordingsorgaan vergaderd en heeft het Verantwoordingsorgaan op verzoek van het bestuur enkele malen een deel van de bestuursvergadering bijgewoond. In het kader van de jaarlijkse visitatie heeft het bestuur voorts overleg gehad met de Visitatiecommissie.

De belangrijkste onderwerpen die in de bestuursvergaderingen aan de orde kwamen, zijn:

- De toekomst van het fonds, waaronder de alternatieve uitvoeringsmogelijkheden.
- De dialoog met de werkgever over de toekomst van het fonds en de afhankelijkheid van de positie van het fondsvermogen op de balans van de werkgever.
- De bestuurlijke inrichting ('governance').
- De jaarstukken 2019.
- De ontwikkeling van de financiële positie.
- De uitvoering van de haalbaarheidstoets.
- Actuele ontwikkelingen in de pensioensector; (NPS, Brexit).
- Het beleggingsbeleid, MVB/ESG.
- De opstelling van het jaarlijkse beleggingsplan.
- Aanpassingen van diverse fondsdocumenten.
- De start van het selectietraject voor een nieuwe beleggingsadministrateur.

### Bestuurlijke inrichting

#### *Sleutelfuncties*

Per 13 januari 2019 is de IORP-II richtlijn geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving.

De Pensioenwet verplicht een pensioenfonds te beschikken over een aantal sleutelfuncties ter ondersteuning van de governance van het fonds. Het betreft de volgende sleutelfuncties:

- een risicobeheerfunctie;
- een interne auditfunctie;
- een actuariële functie.

De risicobeheerfunctie beoordeelt, monitort en rapporteert over het risicobeheersysteem. Ook heeft de risicobeheerfunctie een initiërende en adviserende rol bij het vormgeven van het risicobeheer.

De interne auditfunctie is belast met het uitvoeren van (interne) audits binnen de bedrijfsvoering van het pensioenfonds. De belangrijkste taak van de interne auditfunctie is het periodiek evalueren van de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds.

De actuariële functie heeft een controlerende rol. In het kader van de actuariële functie wordt onder meer toezicht gehouden op het berekenen van de technische voorzieningen, wordt beoordeeld of de daarbij gehanteerde methodieken en onderliggende modellen, gebruikte gegevens en aannamen passend zijn en worden, waar nodig, corrigerende maatregelen voorgesteld.

In 2020 heeft de definitieve benoeming van de sleutelfunctiehouders plaatsgevonden. De houders van de sleutelfuncties zijn getoetst en goedgekeurd door DNB.

De sleutelfunctiehouders rapporteren periodiek hun materiële bevindingen en aanbevelingen op het gebied dat onder hun verantwoordelijkheid valt aan het bestuur en aan de visitatiecommissie.

Met de uitbereiding van het bestuur met drie personen en de instelling van sleutelfunctiehouders is tevens besloten tot instelling van een commissie risicobeheer en het omvormen van de bestaande werkgroep beleggingen tot een beleggingsadviescommissie.

### ***Fondsdocumenten***

In het verslagjaar zijn, onder andere, de volgende fondsdocumenten gewijzigd:

### ***Pensioenreglementen***

Het reglement werd in het verslagjaar enkel aangepast vanwege de actualisering van de diverse kengetallen (franchise, afkoopgrens, maximum pensioengevend salaris) alsmede de flexibiliseringsfactoren. Het meest actuele pensioenreglement is beschikbaar op de website van het pensioenfonds.

### ***ABTN***

De Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) wordt minimaal één keer per jaar door het bestuur geactualiseerd. Daarnaast is in de ABTN aangepast aan de statutaire mogelijkheid om maximaal twee externe bestuurders die geen directe vertegenwoordigers zijn van de belanghebbenden bij de stichting aan het bestuur toe te voegen. Van deze mogelijkheid wordt sinds 1 september 2020 gebruik gemaakt. Tevens is de tekst uit de nota Beleggingsbeleid / Beleggingsplan 2021 inzake 'Managersselectiebeleid' overgenomen in de ABTN. De teksten betreffende de sleutelfunctiehouders zijn aangepast in verband met de opvolging van de waarnemend sleutelfunctiehouders door de nieuwbenoemde sleutelfunctiehouders. Ook de invoering van een commissie risicobeheer en de beleggingsadviescommissie zijn opgenomen in de ABTN.

Ten slotte is de beperking inzake het aanpassen van het beleggingsbeleid wanneer de beleidsdekkingsgraad zich onder het minimaal vereist eigen vermogen bevindt geschrapt en is de tekst betreffende crisissituaties aangescherpt. In de bestuursvergadering van 10 december 2020 is de ABTN vastgesteld, waarbij de besluitvorming uit het verslagjaar 2020 is verwerkt.

### ***Gedragscode***

In 2020 heeft het bestuur de bestaande gedragscode in lijn gebracht met de door de Pensioenfederatie gepubliceerde Modelgedragscode 2020.

### ***Geschiktheid en evaluatie***

Het geschiktheidsbeleid en het opleidingsplan zijn vastgelegd in een geschiktheidsplan. In dit geschiktheidsplan worden naast kennisaspecten ook de vaardigheden beschreven (competenties) waarover bestuurders bij voorkeur beschikken. Op basis hiervan is ook een profiel voor bestuurders opgesteld.

Het bestuur van Pensioenfonds Henkel is zich terdege bewust van zijn verantwoordelijkheid en besteedt dan ook voortdurend aandacht aan het op peil houden en, daar waar nodig, verder verdiepen van de geschiktheid. In 2020 werd dit met name ingevuld door het bijwonen van seminars en andere bijeenkomsten. Door diverse bestuursleden zijn ook specifieke opleidingen gevolgd, gericht op het versterken van de bestuurlijke competenties. Op deze wijze wil het bestuur de geschiktheid van het bestuur als geheel, maar ook die van elke bestuurder afzonderlijk, op peil houden.

De Code Pensioenfonds verlangt in norm 28 dat het bestuur jaarlijks het eigen functioneren, zowel van het bestuur als geheel als van de individuele bestuurders, evalueert. Eén keer in de drie jaar dient daar volgens deze norm ook een onafhankelijke derde partij bij te worden betrokken. In 2020 heeft het bestuur géén zelfevaluatie uitgevoerd. Tot oktober 2020 heeft het bestuur gewerkt aan de versterking van de governance, op basis waarvan drie personen aan het bestuur zijn toegevoegd, de sleutelfunctiehouders zijn ingericht en bestuurlijke commissies zijn ingericht. Gelet op de nieuwe samenstelling was het bestuur voornemens om aan het einde

van 2020 een zelfevaluatie te organiseren welke zou worden begeleid door een onafhankelijke derde partij. Door de aanhoudende gevolgen van de coronacrisis en de daaruit volgende lock down was het eind 2020 echter niet mogelijk om een fysieke zelfevaluatie te houden. Het bestuur vindt de persoonlijke input en discussie tijdens een zelfevaluatie van belang en acht het niet zinvol om een dergelijke evaluatie digitaal vorm te geven. Om die reden is besloten om de zelfevaluatie uit te voeren wanneer het weer mogelijk is om dit fysiek te organiseren.

### ***Diversiteit***

Bij de nieuwe samenstelling van het fondsbestuur is rekening gehouden met de normen uit de Code Pensioenfondsen betreffende leeftijd en geslacht. Met de benoeming van mevrouw E. Wiertz in het bestuur wordt aan beide normen voldaan. Ook binnen het verantwoordingsorgaan wordt voldaan aan de norm betreffende geslacht. De leeftijdssamenstelling voldoet echter niet aan deze norm. Vanuit de Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen worden pensioenfondsen nadrukkelijk gestimuleerd om de naleving van de normen rondom diversiteit te realiseren. Gelet op de (leeftijds)samenstelling van de populatie van het pensioenfonds is de naleving van deze normen voor Pensioenfonds Henkel echter geen vanzelfsprekendheid. Bij het invullen van vacatures in het bestuur dan wel de fondsorganen houdt het bestuur rekening met de diversiteitsnormen. Uitgangspunt voor het bestuur blijft echter dat geschiktheid prevaleert boven de diversiteitsnormen uit de Code Pensioenfondsen.

### ***Gedragcode / Compliance Officer***

Het bestuur hanteert een gedragcode. De gedragcode draagt bij tot het integer functioneren van het fonds en tot het waarborgen van de goede naam en reputatie van het fonds.

De Compliance Officer is verantwoordelijk voor de beleidsdocumenten met betrekking tot integriteit en verantwoordelijk voor het toetsen van de naleving daarvan. Daarbij is de Compliance Officer afhankelijk van meldingen door verbonden personen, door het pensioenfonds, door de uitvoeringsorganisatie of andere (zakelijke) contacten van het pensioenfonds.

De functie van Compliance Officer van Pensioenfonds Henkel werd tot 1 oktober 2020 vervuld door de heer Akkermans en is vanaf 1 oktober 2020 vervuld door mevrouw Verhulst. De Compliance Officer heeft in 2020 toegezien op de naleving van de gedragcode door alle verbonden personen van Pensioenfonds Henkel. De Gedragcode van Pensioenfonds Henkel bevat normen met betrekking tot onder meer nevenfuncties, financieel belang, relatiegeschenken, giften, uitnodigingen en privé-beleggingstransacties. In januari van elk jaar wordt bij alle verbonden personen uitgevraagd of zij in het voorgaande jaar hebben voldaan aan de gedragsregels zoals opgenomen in de Gedragcode. Alle verbonden personen hebben verklaard de gedragcode over het jaar 2020 te hebben nageleefd.

De compliance Officer heeft in haar compliance verslag over 2020 het volgende vastgesteld:

1. Alle verbonden personen hebben verklaard de gedragcode van Pensioenfonds Henkel te hebben nageleefd;
2. Alle verbonden personen hebben hun nevenfuncties opgegeven;
3. Alle uitbestedingspartners hebben een minimaal aan de gedragcode van Pensioenfonds Henkel gelijkwaardige gedragscode;
4. Er zijn buiten de gedane opgaven geen (nieuwe) nevenfuncties of financiële belangen in zakelijke relaties gemeld bij de compliance Officer;
5. Er zijn geen incidenten, misstanden of ongewenst gedrag gemeld of bekend bij het bestuur en/of de compliance Officer ten aanzien van de verbonden personen;
6. Er zijn geen klachten ingediend of bekend bij het bestuur en/of de compliance Officer. Wel is door uitbestedingspartij AZL één datalek gemeld. Zowel door het bestuur als door de Privacy Officer is opvolging gegeven aan de melding.

Voorts heeft de Compliance Officer in haar rapportage over 2020 drie aanbevelingen aan het bestuur gedaan:

1. Organiseer in 2021 een awareness-sessie om de begrippen uit het integriteitsbeleid en de gedragscode en dilemma's te bespreken.
2. Stel een procedure vast om tussentijds (bij het worden of niet meer zijn van verbonden persoon) de verklaring naleving te vragen.
3. Bespreek de (privacy)procedures met uitbestedingspartners en standaardiseer deze procedures zo veel mogelijk.

Het bestuur is voornemens deze aanbevelingen op te volgen.

Daarnaast zijn door de Compliance Officer de volgende nog openstaande aanbevelingen geconstateerd:

1. Inrichting van de sleutelfuncties evalueren.
2. Tussentijds (bij het worden of niet meer zijn van verbonden persoon) verklaring naleving gedragscode vragen.

De evaluatie van de sleutelfunctiehouders zal in de tweede helft van 2021 worden georganiseerd, tezamen met de bestuurlijke zelfevaluatie, ervan uitgaande dat de beperkingen ten gevolge van het Covid-19-virus, een fysieke bijeenkomst tegen die tijd niet (meer) belemmeren.

Het vragen van een verklaring aan personen die tussentijds niet meer verbonden zijn, is met ingang van april 2021 gerealiseerd.

## **Wet- en regelgeving**

### **Toezicht**

In 2020 zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door de toezichthouders De Nederlandsche Bank N.V. en/of de Stichting Autoriteit Financiële Markten geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder. Het fonds heeft in het vierde kwartaal van 2020 een relatiegesprek met DNB gevoerd. In dit gesprek is door het fondsbestuur de nieuwe governance-structuur en de stand van zaken van het fonds toegelicht.

### **Algemene Verordening Gegevensbescherming**

Pensioenfonds Henkel heeft in 2019 de Algemene Verordening Gegevensbescherming geïmplementeerd. In juli 2019 heeft de Pensioenfederatie de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen gepubliceerd. De Gedragslijn beoogt een sectorbreed kader te bieden voor de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. De Gedragslijn is per 1 januari 2020 in werking getreden.

### **Datalekken**

In december 2020 heeft AZL een datalek gemeld. Bij het versturen van een reminder voor een klanttevredenheidsonderzoek, is ook een spreadsheet met namen en e-mailadressen van contactpersonen naar andere contactpersonen gestuurd. Door AZL zijn maatregelen getroffen zodat dit zich niet opnieuw kan voordoen.

### **Code Pensioenfondsen**

De in 2018 herziene Code Pensioenfondsen is wettelijk verankerd. De normen in de Code zijn een aanvulling op wet- en regelgeving. De normen in de Code zijn weliswaar leidend, maar de Code laat ruimte voor eigen verantwoordelijkheid van het pensioenfondsbestuur. Pensioenfondsen mogen de Code daarom naleven volgens het 'pas-toe-of-leg-uit'-beginsel. Afwijken van de norm is dus mogelijk, als daar een goede reden voor is en hierover verantwoording wordt afgelegd in het jaarverslag.

In het navolgende overzicht zijn de normen van de Code opgenomen waaraan het pensioenfonds in het verslagjaar niet (volledig) heeft voldaan en de motivatie daarvan.

*Normen uit de Code Pensioenfondsen waarvan door Pensioenfonds Henkel is afgeweken in 2020*

Onderstaand worden de normen toegelicht die (nog) niet volledig worden nageleefd:

<b>Norm nr.</b>	<b>Inhoud norm</b>	<b>Toelichting op afwijking</b>
28	<p>Het eigen functioneren is voor het bestuur en voor het intern toezicht een continu aandachtspunt.</p> <p>Het bestuur en het intern toezicht evalueren in elk geval jaarlijks het eigen functioneren van het orgaan als geheel en van de individuele leden.</p> <p>Hierbij betrekken het bestuur en het intern toezicht één keer in de drie jaar een onafhankelijke derde partij.</p>	<p>Het bestuur heeft over 2020 geen formele zelfevaluatie uitgevoerd. In 2020 heeft het bestuur de bestuurlijke governance opnieuw ingericht en is het bestuur aangevuld met drie bestuursleden. Daarnaast zijn bestuurlijke commissies ingericht. Hiermee heeft het bestuur gewerkt aan de versterking van de kwaliteit van het bestuur en de fondsorganen. De samenwerking is nog vrij pril, waardoor een evaluatie op dit moment erg voorbarig is.</p> <p>Een digitale zelfevaluatie onder begeleiding van een derde acht het fondsbestuur bovendien onwenselijk. Het bestuur vindt het van belang dat een zelfevaluatie onder begeleiding fysiek plaatsvindt. Vanwege de coronapandemie is dat op dit moment niet mogelijk.</p>
30	<p>Het eigen functioneren is voor het VO een continu aandachtspunt.</p> <p>Het VO evalueert met enige regelmaat het functioneren van het eigen orgaan.</p>	<p>Het VO heeft aandacht voor het eigen functioneren. Omdat een fysieke zelfevaluatie sinds de uitbraak van de coronapandemie niet mogelijk is heeft het VO in 2020 echter geen zelfevaluatie uitgevoerd.</p>
33	<p>In zowel het bestuur als in het VO is er tenminste één vrouw en één man.</p> <p>Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in.</p> <p>Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.</p>	<p>Het fondsbestuur voldoet sinds september 2020 aan de gestelde normen. In het Verantwoordingsorgaan neemt wel één vrouw zitting, maar er zijn géén leden jonger dan 40 jaar. Het bestuur heeft een diversiteitsbeleid vastgelegd in de ABTN. Hierin is bepaald dat het bestuur de diverse normen uit de Code Pensioenfondsen inzake diversiteit tracht na te leven. Bij de samenstelling van de diverse fondsorganen, zal echter de geschiktheid van toekomstige kandidaten te allen tijde prevaleren boven de diversiteitscriteria. Het bestuur heeft nog geen stappenplan opgesteld om de diversiteit te bevorderen.</p>



*Normen uit de Code Pensioenfondsen waarover altijd dient te worden gerapporteerd:*

<b>Norm nr.</b>	<b>Voldoet het pensioenfonds aan de norm?</b>	<b>Vindplaats toelichting jaarverslag of website</b>
<p><b>Norm 5</b> Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.</p>	<p>Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af in het jaarverslag. Hierbij wordt inzicht gegeven in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau. Daarnaast legt het bestuur verantwoording af over het gevoerde beleid aan het Verantwoordingsorgaan en tevens aan de aanwezige deelnemers tijdens de jaarlijkse Algemene Vergadering van Verzekerden. In 2020 heeft geen jaarlijkse Algemene Vergadering van Verzekerden plaatsgevonden. Deze is vervangen door een nieuwsbrief.</p>	<p>Jaarverslag 2020</p>
<p><b>Norm 31</b> De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.</p>	<p>Het fonds heeft een diversiteitsbeleid vastgelegd in de ABTN. Bij aanvang van een termijn wordt aan de hand van een profiel o.a. aandacht geschonken aan geschiktheid, complementariteit en diversiteit. Ook in het kader van de zelfevaluatie wordt de samenstelling van de fondsorganen gecheckt.</p>	<p>Jaarverslag 2020</p>
<p><b>Norm 47</b> Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.</p>	<p>De Visitatiecommissie betreft de Code bij de uitoefening van haar taak. Met ingang van 2019 dient de Visitatiecommissie jaarlijks, bij voorkeur in het jaarverslag, aan de hand van de acht thema's vanuit de Code Pensioenfondsen, te rapporteren op welke wijze de Code binnen het pensioenfonds wordt nageleefd en toegepast.</p>	<p>Jaarverslag</p>
<p><b>Norm 58</b> Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.</p>	<p>Het fonds heeft haar Missie, Visie en Strategie opgenomen in zowel de ABTN als het jaarverslag van het fonds.</p>	<p>Het jaarverslag is via de website van het fonds publiekelijk toegankelijk.</p>

<b>Norm nr.</b>	<b>Voldoet het pensioenfonds aan de norm?</b>	<b>Vindplaats toelichting jaarverslag of website</b>
<p><b>Norm 62</b> Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.</p>	<p>Het bestuur legt in het jaarverslag o.a. verantwoording af omtrent maatschappelijk verantwoord beleggen. Het jaarverslag is publiekelijk toegankelijk via de website van het fonds.</p>	<p>Jaarverslag</p>
<p><b>Norm 64</b> Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.</p>	<p>Het bestuur rapporteert over deze onderwerpen in het jaarverslag.</p>	<p>Jaarverslag</p>
<p><b>Norm 65</b> Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.</p>	<p>Het fonds beschikt over een klachten- en geschillenregeling. Deze is via de website van het fonds publiekelijk toegankelijk. Het fonds rapporteert over eventuele klachten en geschillen in een betreffend boekjaar in het jaarverslag.</p>	<p>Website</p>

De Monitoringscommissie ziet toe op de naleving van de Code Pensioenfondsen. De Stichting Zelfregulering Pensioenfondsen draagt zorg voor de financiering van de Monitoringcommissie en de Ombudsman Pensioenen namens de pensioensector. Ten behoeve van deze financiering vraagt de Stichting verplichte bijdragen aan de pensioenfondsen, die actief zijn in Nederland.

#### ***Klachten en geschillen***

Pensioenfonds Henkel heeft een klachten- en geschillenprocedure. Deze klachten- en geschillenprocedure biedt ook de mogelijkheid om een in de interne procedure genomen besluit voor te leggen aan de Ombudsman Pensioenen.

De klachten- en geschillenprocedure omschrijft een klacht als de klacht van een belanghebbende over de wijze waarop de statuten en de reglementen van het fonds zijn of zullen worden toegepast. De belanghebbende stelt zich op het standpunt dat hij in zijn rechten jegens het fonds is of zal worden geschaad, dan wel dat hij zich op incorrecte wijze door het fonds bejegend acht.

In 2020 zijn geen klachten ingediend bij het pensioenfonds.

## Uitbestedingsbeleid

Het bestuur van Pensioenfonds Henkel heeft op basis van zijn verantwoordelijkheid voor het beheer van het pensioenfonds, de vereiste professionele uitvoering en de noodzakelijke risicobeheersing gekozen voor uitbesteding van alle werkzaamheden inzake pensioen- en vermogensbeheer aan externe partijen.

Aan een uitbesteding zijn voor het pensioenfonds een aantal risico's verbonden. Het bestuur heeft daarom beleid vastgesteld voor de beheersing van risico's die samenhangen met uitbesteding van (delen van) de bedrijfsprocessen.

Pensioenfonds Henkel heeft haar uitbestedingsbeleid opgesteld in overeenstemming met de relevante wetsartikelen en met inachtneming van de 'Guidance: uitbesteding door pensioenfondsen' van DNB.

In het verslagjaar heeft het bestuur het uitbestedingsbeleid niet gewijzigd. Het fondsbestuur wordt aan de hand van maand- en kwartaalrapportages door de belangrijkste uitbestedingspartners continu op de hoogte gehouden over de gang van zaken betreffende het pensioen- en vermogensbeheer.

De externe partijen waaraan de werkzaamheden inzake pensioen- en vermogensbeheer zijn uitbesteed rapporteren daarnaast over de beheersing van de risico's in de vorm van een ISAE3402-rapportage. Daarnaast heeft AZL een ISAE3000-rapportage. Door het overleggen van deze verklaringen tonen de partijen aan het pensioenfonds én aan de accountant van het pensioenfonds aan, dat de uitvoering 'in control' is. Met het overleggen van de ISAE3402-rapportage en de ISAE3000-rapportage komt het pensioenfonds tevens tegemoet aan de Beleidsregel 'Uitbesteding Pensioenfondsen' waarin DNB heeft vastgesteld dat een pensioenfonds dat zijn administratie uitbesteedt aan een uitvoerder verantwoordelijk is en blijft voor een juiste administratie.

Het bestuur heeft de genoemde rapportages zorgvuldig bestudeerd en geconcludeerd dat deze voldoende comfort geven over de kwaliteit van de uitbesteede werkzaamheden. Daarnaast heeft het bestuur ook in 2020 evaluatiegesprekken gevoerd met AZL, Blackrock en NNIP.

## Risicomanagement

### Aanwezige risico's

De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen en het nastreven van de ambitie van de pensioenregeling. Bij het beheer en de financiering van de pensioenverplichtingen loopt het fonds risico's. De risico's kunnen ingedeeld worden in financiële en niet-financiële risico's. Onderstaande tabel geeft meer uitleg rondom de risico's die het fonds loopt. Verdere kwalitatieve en kwantitatieve uitleg rondom de financiële risico's wordt gegeven in de risicoparagraaf bij de toelichting op de jaarrekening.

Financiële risico's	Definitie
Renterisico (S1)	Het fonds is gevoelig voor wijzigingen in de rente omdat de rentegevoeligheid van de beleggingen en de rentegevoeligheid van de verplichtingen niet gelijk zijn (de zogenaamde duration mismatch).
Marktrisico (S2, S4)	Het fonds loopt het risico dat door de ontwikkeling van marktprijzen (veroorzaakt door factoren die samenhangen met een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren) waardewijzigingen plaatsvinden.

<b>Financiële risico's</b>	<b>Definitie</b>
Valutarisico (S3)	Het fonds belegt in buitenlandse waardepapieren, waardoor het fonds gevoelig is voor koersschommelingen van de betreffende valuta ten opzichte van de euro.
Kredietrisico (S5)	Het fonds loopt het risico van financiële verliezen als gevolg van faillissementen, betalingsonmacht of kredietverslechtering van tegenpartijen.
Beleggingsrisico (S10)	De risico's die het fonds loopt binnen haar aandelenportefeuille.
Verzekeringstechnisch risico (S6)	Het risico dat het fonds loopt met haar deelnemers op het gebied van sterfte en arbeidsongeschiktheid.
Liquiditeitsrisico	Het risico voor het fonds dat er onvoldoende liquide middelen beschikbaar zijn om op korte termijn aan de verplichtingen te kunnen voldoen en/ of het verlies dat beleggingen niet snel verkocht kunnen worden.

<b>Niet-financiële risico's</b>	<b>Definitie</b>
Uitbestedingsrisico	Het uitbestedingsrisico is het risico voor het fonds dat de continuïteit/kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden, dan wel voor deze derden beschikbaar gestelde apparatuur en het ter beschikking gesteld personeel wordt geschaad.
Operationele risico's	Het risico dat optreedt voor het fonds bij de uitvoering van de pensioen- en beleggingsactiviteiten, als gevolg van niet-afdoende of falende interne processen, menselijk gedrag en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen.
Compliance risico (Integriteitsrisico)	Het risico voor het pensioenfonds door niet-integere, onethische gedragingen van de organisatie en van medewerkers.
Juridisch risico	Het juridische risico omvat het risico voor het fonds dat niet of niet tijdig de consequenties van (veranderende) wet- en regelgeving worden onderkend, waardoor wet- en regelgeving op onderdelen wordt overtreden.
Reputatierisico	Onder reputatierisico wordt het risico verstaan dat het fonds door het handelen reputatieschade lijdt bij belanghebbenden.

#### **Environmental, Social and Governance (E.S.G.) risico's**

Het pensioenfonds heeft bij het beleggingsbeleid aandacht voor Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Als onderdeel daarvan houdt het beleggingsbeleid rekening met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen (E.S.G-factoren). De risico's die zijn verbonden met deze E.S.G.-factoren worden betrokken in de risicomanagementcyclus van het pensioenfonds.

### Gevolgen Covid-19 voor de risico's

In eerste instantie heeft Covid-19 een significante negatieve impact gehad op de ontwikkeling van de financiële positie van het fonds, met name door de forse koersdalingen op de aandelenmarkten en rentemarkten. Echter in de loop van het jaar zijn de aandelenmarkten volledig hersteld tot zelfs hogere niveaus als voor het begin van de pandemie, waardoor de actuele dekkingsgraad van het fonds weer op is geklommen tot het niveau van voor de corona-crisis. De beleidsdekkingsgraad is gedurende het jaar 2020 niet onder de 110% gekomen waardoor het financieel crisisplan niet in werking heeft hoeven treden. De markt blijft vooralsnog erg volatiel, waardoor er extra aandacht uitgaat naar de vermogensallocatie per beleggingscategorie zoals is vastgelegd in onze risicohouding.

Ook op het operationele vlak heeft de corona-crisis tot menige verandering geleid. Zo heeft het bestuur en het Verantwoordingsorgaan zoals zovelen, om moeten schakelen naar volledig digitale vergaderingen. Dit gold uiteraard ook voor alle uitbestede diensten, waaronder de pensioenadministratie en het vermogensbeheer. Het bestuur heeft zich regelmatig door de uitbestedingspartijen laten informeren over de actuele situatie van de dienstverlening en de getroffen maatregelen op het gebied van Covid-19. Er zijn als gevolg van Covid-19 geen operationele issues ontstaan voor wat betreft de pensioenbetalingen en de pensioenadministratie van het fonds.

### Beleidsinstrumenten

Als maatstaf voor de draagkracht van het fonds wordt de beleidsdekkingsgraad genomen. De ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad kan nadelig beïnvloed worden door bovenstaande risico's. Om de risico's te beheersen en de ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad te beïnvloeden heeft het fonds een aantal beleidsinstrumenten tot haar beschikking:

- Stortingen door de werkgever
- Aanpassing beleggingsbeleid
- Kortingen van pensioenaanspraken
- Matigen toeslagbeleid

De uitgangspunten rondom deze beleidsinstrumenten zijn gebaseerd op de risicobereidheid van het fonds.

### Beleidsmatige toelichting op de aanwezige risico's

Het vigerende beleggingsbeleid kent, in overeenstemming met de uitgevoerde risicoanalyse/ kwalitatieve risicohouding en het toeslagbeleid, een relatief laag tot gemiddeld risicoprofiel. Met behulp van het beleggingsbeleid kan een verdere beleidsmatige toelichting gegeven worden over hoe het fonds met de belangrijkste financiële risico's omgaat, zoals eerder gespecificeerd. Volledigheidshalve wordt ook vermeld welk beleid het fonds voert rondom de niet-financiële risico's.

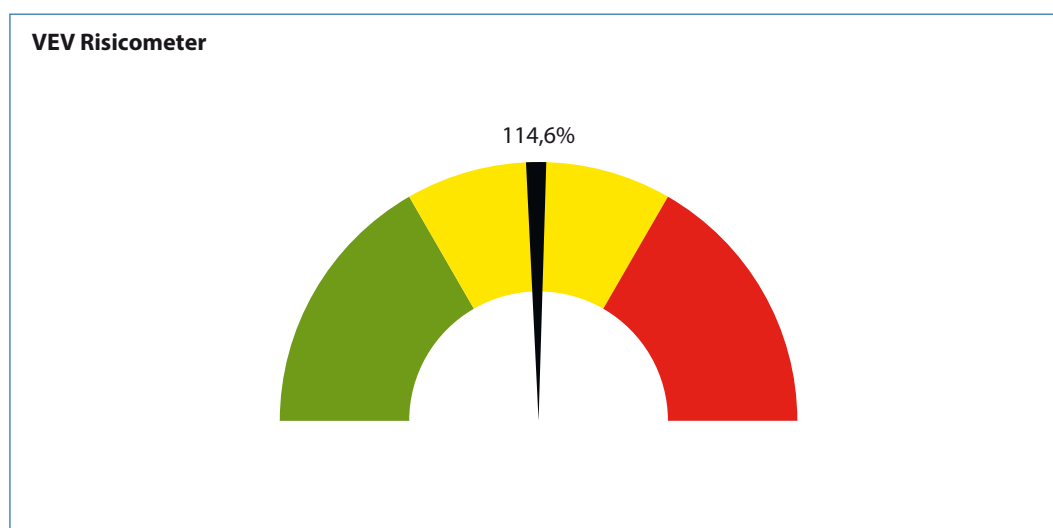
<b>Financiële risico's</b>	<b>Beleid</b>
Renterisico (S1)	Het fonds dekt het grootste gedeelte van het renterisico van de verplichtingen (65% o.b.v. marktwaarde) af.
Marktrisico (S2, S4)	Onderdeel van de investment beliefs van het pensioenfonds is het spreiden van risico's. Door deze diversificatie wordt het marktrisico verminderd.
Valutarisico (S3)	Het valutarisico op in vreemde valuta luidende zakelijke waarden (fondsen) wordt in principe niet afgedekt. Het valutarisico binnen de vastrentende waarden portefeuille wordt binnen de fondsen (in principe) wel volledig afgedekt.

<b>Financiële risico's</b>	<b>Beleid</b>
Kredietrisico (S5)	Met betrekking tot het kredietrisico heeft het bestuur als strategisch beleid vastgesteld dat minimaal 70% van het in vastrentende waarden belegd vermogen een 'investment grade' rating (dat wil zeggen met een rating van minimaal BBB-) dient te hebben. Maximaal 30% van het in vastrentende waarden belegd vermogen mag dientengevolge een rating hebben die lager is dan BBB-.
Beleggingsrisico (S10)	Conform het marktrisico wordt dit risico grotendeels tegengegaan door de goede spreiding binnen de portefeuille van het fonds. Verder passen de aandelenbeleggingsfondsen waarin wordt geparticipeerd een ESG-screening toe.
Verzekeringstechnisch risico (S6)	Er zijn geen risico's herverzekerd.
Liquiditeitsrisico	Het pensioenfonds belegt in liquide beleggingen die onder normale marktomstandigheden op dagbasis kunnen worden verkocht.

<b>Niet-financiële risico's</b>	<b>Beleid</b>
Uitbestedingsrisico	Het fonds heeft de pensioenadministratiewerkzaamheden uitbesteed aan AZL N.V. De vermogensbeheeractiviteiten zijn uitbesteed aan BlackRock. Het pensioenfonds beschikt voor iedere extern uit te voeren activiteit over een uitbestedingsovereenkomst die voldoet aan de Pensioenwet. In voorkomende gevallen worden met uitvoerende organisaties nadere afspraken omtrent procedures, processen, informatieverstrekking en te leveren diensten vastgelegd in een Service Level Agreement (SLA).
Operationele risico's	Het fonds monitort dit risico mede door de ISAE3402 (en voor zover verstrekt ISSAE3000) rapporten die het fonds van de uitbestedingspartijen ontvangt.
Compliance (integriteits) risico	Dit risico wordt beperkt met gedragscodes en organisatie van de processen. Pensioenfonds Henkel beschikt over een gedragscode, alsmede een incidenten- en klokkenluidersregeling. Het fonds heeft een compliance officer aangesteld die toeziet op de naleving van de gedragscode van het fonds.
Juridisch risico	In het kader van de beheersing van het juridisch risico heeft het pensioenfonds een uitvoeringsorganisatie en adviserend actuaire aangesteld die bij wetwijzigingen de fondsstukken toetsen en waar nodig wijzigingen voorstellen aan het bestuur. Het bestuur ziet erop toe dat besluitvorming consistent en goed gedocumenteerd plaatsvindt, zodat ook derden de inhoud en werking van dit beleid kunnen volgen. Met alle toeleveranciers zijn contractuele afspraken gemaakt. Partijen dienen regelmatig te rapporteren over het wel of niet voldoen aan de gemaakte afspraken. Daar waar mogelijk heeft het pensioenfonds activiteiten gescheiden ondergebracht, waardoor er een mechanisme ontstaat van controle van de ene door de ander partij. Ook beschikt het fonds over een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering.

Niet-financiële risico's	Beleid
Reputatierisico	Om dit risico te beperken heeft het fonds een integriteitsbeleid vastgesteld evenals een communicatiebeleid waarin transparante communicatie naar haar belanghebbenden voorop staat. Ter verkleining van potentieel reputatierisico vinden de aandelenbeleggingen plaats via aandelenbeleggingsfondsen waarin een ESG-screening wordt toegepast.

De financiële risico's die het fonds loopt in combinatie met het door het fonds gekozen beleid om deze risico's te beperken, zijn objectief meetbaar aan de hand van de hoogte van de vereiste dekkinggraad. Onderstaande VEV risicometer toont aan dat het beleggingsbeleid van het pensioenfonds een gemiddeld risico kent<sup>1)</sup> met een strategisch vereiste dekkinggraad van 114,6%.



### Controle op het gevoerde beleid

Op grond van het FTK moet continu gemonitord en aan de deelnemers gecommuniceerd worden of het gevoerde beleid resulteert in de verwachte doelstellingen. Deze wettelijke verplichting komt tot uitdrukking in de zogeheten 'risicohouding'. De risicohouding van het fonds is de mate waarin het fonds, na overleg met sociale partners en het Verantwoordingsorgaan bereid is beleggingsrisico's te lopen om de doelstellingen van het fonds te realiseren en de mate waarin het fonds beleggingsrisico's kan lopen gegeven de kenmerken van het fonds. De risicohouding wordt verder onderverdeeld in een korte termijn risicohouding en een lange termijn risicohouding.

### Invulling risicobeheerfunctie en Eigen Risico Beoordeling (ERB)

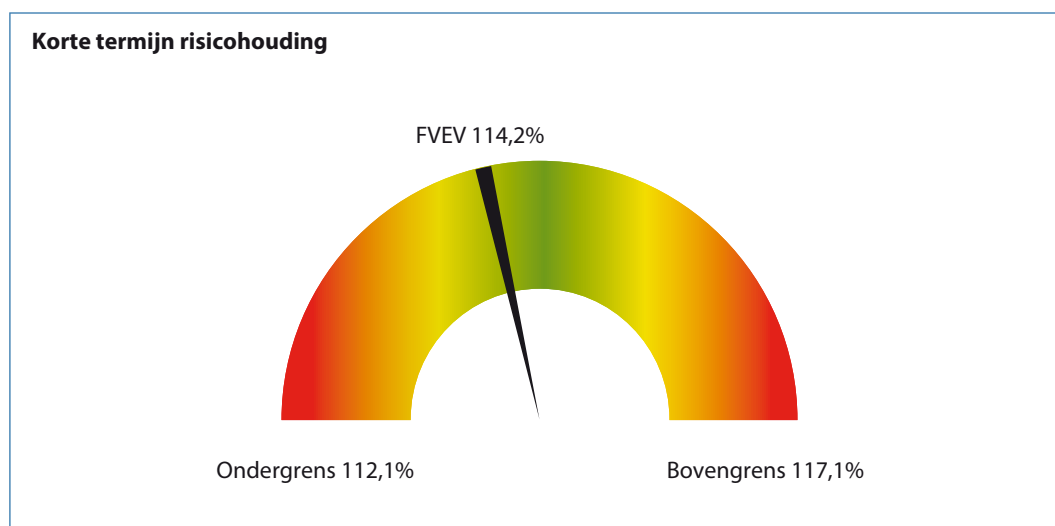
In 2020 heeft de definitieve benoeming van de sleutelfunctiehouders plaatsgevonden. Dit geldt ook voor de risicobeheerfunctie. De risicobeheerfunctie beoordeelt, monitort en rapporteert over het risicobeheersysteem. Daarnaast heeft de risicobeheerfunctie een initiërende en adviserende rol bij het vormgeven van het risicobeheer. Het fonds heeft de risicobeheerfunctie belegd bij mevrouw Wiertz. De ondersteuning is op ad-hoc basis belegd bij AZL. Hiermee is het risicobeheer goed geïntegreerd in de organisatiestructuur en besluitvormingsprocessen van het fonds.

1) Het groene gebied wordt gekenmerkt door vereiste dekkinggraden tot 110%. Het gele gebied loopt tot 120% en het rode gebied loopt tot 130%. De grenzen zijn subjectief vastgesteld, fondsen met een vereiste dekkinggraad groter dan 120% hebben veelal een risicovolle beleggingsmix in combinatie met een relatief lage renteafdekking.

Het fonds zal het komend verslagjaar een Eigen Risico Beoordeling opstellen. Hiermee krijgt het fonds nog beter zicht op de risico's waaraan het wordt blootgesteld en wordt tevens de effectiviteit van het risicobeheer en de beheersingsmaatregelen beoordeeld.

### Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten aan de hand van de vereiste dekkingsgraad met bijbehorende bandbreedtes. In het kader van risicobeheersing hanteert het bestuur een bandbreedte van plus en minus 2,5%-punt rondom het strategisch vereist eigen vermogen. Indien de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich op enig moment buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Op basis van het in 2020 geldende strategische beleggingsbeleid heeft het fonds de risicohouding voor de korte termijn vastgesteld op een vereiste dekkingsgraad tussen de 112% en 117%. Gedurende 2020 is de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad binnen deze bandbreedtes gebleven en heeft het fonds haar beleid niet hoeven aanpassen. Eind 2020 bedraagt de feitelijk vereiste dekkingsgraad 114,2%.



### Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets, waarbij het pensioenresultaat de belangrijkste uitkomst is. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Conform de risicobereidheid van het fonds heeft het bestuur een pensioenresultaat en ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van het fonds. Korthedshalve wordt hiertoe verwezen naar het hoofdstuk 'Financiële positie'. In 2020 is uit de jaarlijkse haalbaarheidstoets gebleken dat de resulterende pensioenresultaten voldoen aan de in de risicohouding vastgestelde ondergrens en maximale afwijking.

## Vooruitblik 2021

### Algemene marktomstandigheden

Bij vele pensioenfondsen herstelden de dekkingsgraden na maart 2020 snel, en eindigden zelfs hoger dan eind 2019. Zo ook bij ons pensioenfonds (van 114,1% naar 118,3%). De marktsentimenten zijn positief, alhoewel Covid-19 voor onzekerheid blijft zorgen, waarbij met name het vaccinatiebeleid een rol speelt.



### Specifieke omstandigheden voor het fonds

Na afloop van 2020 heeft zich een nieuwe ontwikkeling voorgedaan, waardoor overdracht van de pensioenen en daaropvolgende liquidatie van het fonds dichterbij komt. De werkgever/sponsor heeft een oplossing gevonden voor een eventueel (ongewenst) effect van liquidatie van het fonds op zijn jaarrekening.

Het jaar 2021 zal daardoor in het teken staan van het weer oppakken van de initiatieven tot het verkennen van de mogelijkheden tot overdracht van de pensioenverplichtingen van het fonds aan een andere pensioenuitvoerder.

Daarbij zal in aanmerking worden genomen dat in de loop van het jaar het wetsvoorstel voor het nieuwe pensioenstelsel zal worden ingediend. Het bestuur zal bezien of en op welke wijze bij een overdracht daarop ingespeeld kan worden in het belang van de deelnemer.

Vanzelfsprekend zal het fonds, zolang geen overdracht heeft plaats gevonden en het nog niet ontslagen is van zijn pensioenverplichtingen, gewoon doorgaan met 'business as usual'. De zorg voor de pensioenuitkeringen, voor de beleggingen, voor rapportages, voor het voldoen aan alle wettelijke verplichtingen etc. gaat gewoon door. Als nieuwe wetgeving verschijnt zal het fonds die volgen. Te denken valt aan de Wet pensioenverdeling bij echtscheiding die op de rol staat om in 2022 van kracht te worden. De voorbereidingen om aan die wet uitvoering te kunnen geven worden nu al getroffen.

Het streven van het bestuur voor 2021 is dus vooral gericht om de pensioenverplichtingen over te dragen aan een andere pensioenuitvoerder dan wel daartoe stappen te zetten om dat zo spoedig mogelijk te realiseren en vervolgens te liquideren. Tegelijkertijd zorgen we ervoor het fonds op de gebruikelijke wijze gaande te houden.

Het bestuur heeft op 27 mei 2021 een principebesluit genomen voor een waardeoverdracht (buy-out) naar een verzekeraar. Het definitieve besluit is afhankelijk van een aantal nog te nemen stappen en het verkrijgen van instemming van alle belanghebbenden. De waardeoverdracht zal worden voorafgegaan door een herverzekerde regeling (buy-in) tot aan het moment van goedkeuring van DNB.

Het verslag van het bestuur is vastgesteld te Nieuwegein d.d. 16 juni 2021.

Het bestuur

P.J.M. Akkermans, voorzitter

H.M.E. Janssen, plaatsvervangend voorzitter

A.M.J. de Bekker

A. Benschop

E. de Boer

P.J.C. van Eekelen

E. Wiertz



# Verslag van de Visitatiecommissie

## Samenvatting van de bevindingen van de Visitatiecommissie

Het bestuur heeft het intern toezicht vormgegeven door het instellen van een Visitatiecommissie. De visitatiecommissie vervult zijn toezichtstaak zodanig dat die bijdraagt aan het effectief en slagvaardig functioneren van het pensioenfonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering door het fonds. De visitatie over het verslagjaar 2020 vond plaats door een nieuw samengestelde visitatiecommissie. Hieronder doen wij kort verslag van onze bevindingen over 2020.

### Algemeen oordeel

Op basis van de uitgevoerde visitatie over het jaar 2020 zijn wij positief over de uitvoering van het beleid door het bestuur en de aansturing van het fonds door het bestuur. Ook tijdens de bijzondere omstandigheden die de coronapandemie met zich meebracht, heeft de pensioenuitvoering goed doorgang kunnen vinden.

Het bestuur volgt een tweesporenbeleid, gezien het onderzoek naar een mogelijk nieuwe uitvoering. Het bestuur gaat daarbij uit van (1) een 'going concern' situatie (2) een liquidatie van het pensioenfonds op korte termijn. Wij hebben met dit tweesporenbeleid rekening gehouden, hetgeen zo nu en dan tot een zekere beoordeling van de proportionaliteit van onze aanbevelingen leidt.

### Bevindingen en aanbevelingen 2020

#### *Vertrouwen waarmaken*

Wij menen dat het bestuur de regeling naar beste vermogen uitvoert en dat een evenwichtige afweging van belangen van alle betrokkenen bij het pensioenfonds onderdeel is van de keuzes die het bestuur maakt ten aanzien van de reguliere bedrijfsvoering. Op structurele wijze wordt verantwoording aan het verantwoordingsorgaan en de sponsor afgelegd over de reguliere bedrijfsvoering dan wel de toekomst van het pensioenfonds. Daarnaast nemen wij waar dat de financiële opzet van het pensioenfonds deugdelijk is, in overeenstemming is met de vastgestelde risicohouding en aansluit bij het toekomstperspectief van het pensioenfonds.

Over het algemeen wordt de effectiviteit van het beleid periodiek geëvalueerd en worden beleidsdocumenten zo nodig bijgesteld. Wel constateren wij een inconsistentie tussen de beleggingsbeginselen die zijn opgenomen in de actuariële bedrijfstechnische nota ('ABTN') en de beleggingsbeginselen die zijn opgenomen in het overzicht op de online portal. Wij bevelen het bestuur aan om de ABTN en de verklaring inzake de beleggingsbeginselen met elkaar in overeenstemming te brengen.

Het bestuur voert een relatief eenvoudig beleggingsbeleid dat voldoende rekening houdt met de verplichtingen van het fonds. Het bestuur heeft in 2020 speciale aandacht geschonken aan maatschappelijk verantwoord beleggen. Wij bevelen het bestuur aan, indien de horizon van het pensioenfonds toch een langere lijkt te zijn dan op dit moment is voorzien, nogmaals naar het beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen te kijken en het draagvlak voor dit beleid te toetsen onder (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.

Wij constateren dat het bestuur niet bij alle belangrijke onderwerpen die tot besluitvorming leiden met voorleggers werkt en dat een expliciete risicoafweging niet altijd wordt vastgelegd. Wij bevelen het bestuur aan om vaker met voorleggers te gaan werken, zodat een

eventuele evenwichtige afweging van belangen en de bijbehorende risico-aspecten expliciet en gestructureerd worden besproken en vastgelegd. Daarnaast bevelen wij het bestuur aan om in 2021 verdere stappen te zetten in het integreren van het risicomanagement binnen het pensioenfonds. Wij begrijpen dat bij de verdere invulling hiervan ook wordt gekeken naar de proportionaliteit van de uit te voeren werkzaamheden gegeven de mogelijke korte resterende horizon van het pensioenfonds.

### ***Verantwoordelijkheid nemen***

Wij constateren dat het bestuur met zijn uitbestedingspartijen afspraken heeft gemaakt over de dienstverlening. Wij nemen waar dat het bestuur voldoende zicht heeft op de uitbestedingsketen en zich jegens deze partijen opstelt als kritische vragensteller. Wij bevelen het bestuur aan bij de selectie van uitbestedingspartijen en externe dienstverleners nadrukkelijker aandacht te hebben voor het toepasselijke uitbestedingsbeleid van het pensioenfonds en de doorlopen procedure en afwegingen bij de uiteindelijke keuze vast te leggen.

Uit ons gesprek met het verantwoordingsorgaan leiden wij af dat het verantwoordingsorgaan goed wordt betrokken bij het beleid van het bestuur. Ook nemen wij waar dat het bestuur goed oog heeft voor de verhouding tussen het pensioenfonds en de sponsor en dat het bestuur de sponsor goed en voldoende betreft bij de toekomstdiscussie aangaande het pensioenfonds.

### ***Integer handelen***

Wij nemen waar dat er een open cultuur heerst binnen het pensioenfonds, waarbij eveneens aandacht is voor het onderwerp integriteit. De gewenste cultuur en het gewenste gedrag heeft het bestuur vastgelegd in het integriteitsbeleid en de gedragscode van het pensioenfonds.

Wij nemen waar dat het bestuur zich laat informeren over en bekend is met relevante wet- en regelgeving, maar dat onderwerpen die verder in de toekomst liggen in het geval van een going concern situatie nog de aandacht van het bestuur moeten krijgen. Wij bevelen aan om, indien de horizon van het pensioenfonds na verloop van tijd toch een langere periode lijkt te bestrijken dan thans is voorzien, uitdrukkelijk stil te staan bij de wijzigende wet- en regelgeving in de verdere toekomst.

### ***Kwaliteit nastreven***

Wij zijn van mening dat het fonds effectief wordt bestuurd, dat de bestuurlijke inrichting adequaat is en het bestuur autonoom acteert ten opzichte van andere bij het fonds betrokken partijen. Het bestuur heeft een visie op de (toekomstige) uitvoering en stelt eisen waaraan deze moet voldoen. De beheerste en integere bedrijfsvoering heeft ten aanzien van de reguliere bedrijfsvoering voldoende de aandacht van het bestuur. Ook een beheerste collectieve waardeoverdracht naar een andere pensioenuitvoerder vereist aandacht van het bestuur. Ten aanzien van deze collectieve waardeoverdracht en liquidatie bevelen wij het bestuur aan om een eigen audit uit te voeren op de datakwaliteit van de deelnemersgegevens en de aanspraken.

Het bestuur had in 2020 veel aandacht voor de versterking van de governance van het pensioenfonds. Dit is gelukt. Met het aantrekken van de bestuurders kon ook definitieve invulling worden gegeven aan het sleutelfunctiehouderschap risicobeheer en interne audit. Wij bevelen het bestuur aan de verdeling van taken en rollen van alle binnen het fonds bestaande gremia en functionarissen nog eens tegen het licht te houden en vast te leggen.

Vanwege de tijdens de coronacrisis wel gewenste, doch niet mogelijke manier om fysiek te vergaderen, heeft het bestuur in 2020 geen zelfevaluatie uitgevoerd. Wij bevelen het bestuur aan, in een going concern situatie, zo spoedig mogelijk invulling te geven aan de zelfevaluatie.

### ***Zorgvuldig benoemen***

Wij constateren dat het geschiktheidsplan niet volgens de in het plan opgenomen evaluatiecyclus, te weten jaarlijkse evaluatie, is geëvalueerd, het plan inmiddels is verouderd en een diversiteitsstappenplan ontbreekt. Wij hebben niet kunnen waarnemen of het bestuur voor de vacatures in het bestuur ook de meer specifieke eisen, anders dan opgenomen in de algemene profielschetsen, voor de vacante functies heeft vastgelegd. Wij bevelen het bestuur aan het geschiktheidsplan te evalueren en de in het plan opgenomen uitgangspunten uitdrukkelijker mee te nemen in een eventuele toekomstige benoemingsprocedure. Wij kunnen ons echter voorstellen dat indien de horizon van het pensioenfonds een korte blijkt te zijn, aan de evaluatie van het geschiktheidsplan geen prioriteit wordt toegekend.

### ***Gepast belonen***

Het bestuur heeft een beloningsmatrix opgesteld waarin de beloningen van de bestuurders zijn opgenomen. Deze beloningen staan om een redelijke verhouding tot de verantwoordelijkheid, de functie-eisen en het tijdsbeslag van de bestuurders. Wij constateren dat het bestuur geen overkoepelend (verantwoord en beheerst) beloningsbeleid heeft opgesteld. Wij bevelen daarom aan om een beloningsbeleid op te stellen dat in overeenstemming is met de Pensioenwet en de Code Pensioenfondsen.

### ***Toezicht houden en inspraak waarborgen***

Wij constateren dat door de inrichting van de visitatiecommissie toezicht en inspraak conform wetgeving zijn geborgd. De visitatiecommissie kan onafhankelijk, ongehinderd en voorzien van alle informatie zijn werk doen en daarmee toezichthouden op de kwaliteit en integriteit van de bedrijfsvoering. Wij constateren dat de aanbevelingen van de visitatiecommissie over het verslagjaar 2019 adequaat zijn opgevolgd, dan wel voldoende is aangegeven waarom een aanbeveling geen opvolging verdiende. Ook de verantwoordingscyclus van het bestuur richting het verantwoordingsorgaan achten wij op orde.

### ***Transparantie bevorderen***

Wij nemen waar dat het bestuur zich bewust is van de missie, visie en strategie van het fonds en dit betreft in zijn besluitvorming en hierover verantwoording aflegt. Wij complimenteren het bestuur met de heldere en transparante wijze waarop naar verschillende doelgroepen wordt gecommuniceerd. Het bestuur heeft veel aandacht voor communicatie en het proces is op orde. Het verdient aanbeveling om een communicatieplan op te stellen ten behoeve van de collectieve waardeoverdracht en liquidatie, zodat het dit plan klaarligt op het moment dat de collectieve waardeoverdracht in een stroomversnelling lijkt te raken.

### **Tot slot**

Wij zien een betrokken bestuur en verantwoordingsorgaan, die zich beide ten volle inzetten voor het pensioenfonds en wij spreken daarvoor onze waardering uit. Wij danken het bestuur en het verantwoordingsorgaan voor de open en constructieve gesprekken die wij hebben kunnen voeren.

De visitatiecommissie, 12 mei 2021,

Annemie Plat (voorzitter)

Arjen van Amerongen

Erik Klijn

---

## **Reactie van het bestuur op de bevindingen van de Visitatiecommissie**

De visitatie heeft dit jaar plaatsgevonden door een geheel nieuwe visitatiecommissie, die in een goede en nauwe afstemming met het verantwoordingsorgaan is benoemd. Het bestuur spreekt haar waardering uit voor de snelheid en grondigheid waarmee de commissie zich heeft verdiept in het fonds en de situatie waarin het zich bevindt. De bestaanshorizon van het fonds zal wellicht nog maar kort zijn, maar het bestuur realiseert zich dat een groot aantal aanbevelingen die gedaan zijn vanuit de continuïteit van het fonds opvolging verdienen, indien dit jaar niet tot liquidatie wordt besloten. Het bestuur neemt alle aanbevelingen dan ook ter harte en zal deze oppakken zodra dit opportuun wordt.

De samenwerking met de commissie is als plezierig, open en effectief ervaren. Het bestuur spreekt daar zijn dank voor uit.

# Verslag van het Verantwoordingsorgaan

## **Oordeel Verantwoordingsorgaan Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland B.V.**

Het Verantwoordingsorgaan (VO) heeft kennisgenomen van het jaarverslag en de jaarrekening over 2020 alsmede de beoordelingen van de accountant en de actuaris. Tevens heeft het VO kennisgenomen van het rapport van de Visitatiecommissie over 2020.

Het VO heeft in 2020 zes keer met het bestuur vergaderd. Het belangrijkste onderwerp van bespreking was de studie naar de toekomst van het pensioenfonds. Deze studie is in begin van het jaar stilgelegd, onder andere vanwege de ontwikkelingen op de financiële markten als gevolg van Covid-19. Eind 2020 is de discussie opnieuw opgestart, waarbij de uitgangspositie betere perspectieven lijkt te bieden. Het VO wordt door het bestuur nauw bij dit onderwerp betrokken door het verstrekken van alle relevante stukken en de deelneming aan brainstormsessies. Het VO krijgt hierdoor een goed beeld van de te maken keuzes en de hierbij eventueel door het bestuur te maken afwegingen. Ondanks haar nauwe betrokkenheid, houdt het VO hierbij nauwlettend haar eigen verantwoordelijkheid in het oog. Dit zal met name tot uitdrukking komen bij de zelfstandige toetsing door het VO van een door het bestuur te nemen besluit over de toekomst van het fonds.

In 2020 is een nieuwe bestuursstructuur van het pensioenfonds tot stand gekomen naar aanleiding van de invoering van IORPII. Dit heeft onder meer geleid tot een uitbreiding van het aantal bestuursleden. Het VO constateert dat het bestuur daardoor in deskundigheid en bestuurskracht duidelijk is versterkt. Dat betekent dat voor de korte termijn is tegemoetgekomen aan onze in de voorgaande jaren uitgesproken zorgen over het smalle draagvlak en daardoor de kwetsbaarheid van het fonds. Op de lange termijn zal het echter naar onze mening moeilijk zijn om een klein fonds als het onze adequaat te bemensen. Dat is ook een van de redenen dat wij zeer positief zijn over de voortvarendheid die het bestuur toont om de discussie over de toekomst van het fonds tot een goed einde te brengen.

Het VO is positief over het functioneren van het bestuur. Het bestuur kwijt zich zorgvuldig en met veel inzet van zijn taak. Het bestuur beschouwt het VO als een volwaardige partij. Dat blijkt niet alleen uit de openheid die het bestuur betracht bij de studie over de toekomst van fonds, maar ook uit de wijze waarop het bestuur verantwoording aflegt over het gevoerde beleid en uit de ondersteuning die het VO heeft ondervonden bij het benoemen van een nieuwe Visitatiecommissie. Bij dit laatste is gekozen voor een gestructureerde aanpak, waarbij de verantwoordelijkheden van enerzijds het bestuur en anderzijds het VO helder zijn gemarkeerd. Dit heeft naar onze mening bijgedragen aan een adequate invulling van de vacatures in deze commissie.

Nieuwegein, 28 mei 2021

Ina Zandvoort  
Edwin Dijkshoorn  
Wilfred Klaassen

---

### **Reactie van het bestuur op het oordeel van het Verantwoordingsorgaan**

Het bestuur heeft met grote tevredenheid kennisgenomen van het oordeel van het Verantwoordingsorgaan. 2020 was een turbulent jaar, waarin naast de COVID-crisis en het daardoor moeten stopzetten van het liquidatieproces, drie nieuwe bestuurders werden benoemd alsmede een geheel nieuwe visitatiecommissie. Ook werd vanaf eind 2020 het liquidatieproces weer opgepakt. Het bestuur waardeert het zeer dat het Verantwoordingsorgaan bij al deze zaken een zeer grote directe betrokkenheid heeft getoond en een actieve toetsende en adviserende rol heeft gespeeld. Daarmee is het draagvlak voor de belangrijke stappen richting liquidatie van het fonds solide en kan en durft het bestuur daarbij ook voortvarend te werk te gaan, hetgeen hopelijk in 2021 tot afronding van het belangrijkste onderdeel daarvan, de collectieve waardeoverdracht, zal leiden.

Het bestuur ziet ernaar uit om de samenwerking met het Verantwoordingsorgaan daarbij op dezelfde constructieve en vruchtbare wijze als in 2020 voort te zetten.



# Jaarrekening

## Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

<b>Activa</b>	<b>2020</b>	<b>2019</b>
<b>Beleggingen [1]</b>		
Aandelen	26.668	25.352
Vastrentende waarden	100.056	93.146
Overige beleggingen	55	1.095
	<b>126.779</b>	<b>119.593</b>
<b>Vorderingen en overlopende activa [2]</b>	<b>570</b>	<b>622</b>
<b>Liquide middelen [3]</b>	<b>205</b>	<b>586</b>
<b>Totaal activa</b>	<b>127.554</b>	<b>120.801</b>

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

<b>Passiva</b>	<b>2020</b>	<b>2019</b>
<b>Stichtingskapitaal en reserves [4]</b>	<b>19.619</b>	<b>14.759</b>
<b>Technische voorzieningen</b>		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [5]	107.044	104.940
Overige technische voorzieningen [6]	99	95
	<b>107.143</b>	<b>105.035</b>
<b>Kortlopende schulden en overlopende passiva [7]</b>	<b>792</b>	<b>1.007</b>
<b>Totaal passiva</b>	<b>127.554</b>	<b>120.801</b>

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

## Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2020	2019
<b>Beleggingsopbrengsten [8]</b>		
Directe beleggingsopbrengsten	890	928
Indirecte beleggingsopbrengsten	9.308	14.929
Kosten van vermogensbeheer	0	0
	<b>10.198</b>	<b>15.857</b>
<b>Saldo van overdrachten van rechten [9]</b>	<b>-18</b>	<b>0</b>
<b>Pensioenuitkeringen [10]</b>	<b>-3.152</b>	<b>-3.243</b>
<b>Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [11]</b>		
Rentetoevoeging	311	210
Indexering en overige toeslagen	-166	-374
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	3.144	3.266
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	63	65
Wijzigen marktrente	-10.194	-11.612
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	25	0
Wijziging van actuariële grondslagen en/of methodieken	5.994	0
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-1.281	389
	<b>-2.104</b>	<b>-8.056</b>
<b>Mutatie voorziening niet opgevraagde pensioenen [12]</b>	<b>-4</b>	<b>-8</b>
<b>Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [13]</b>	<b>-63</b>	<b>-66</b>
<b>Overige baten en lasten [14]</b>	<b>3</b>	<b>2</b>
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>4.860</b>	<b>4.486</b>
<b>Bestemming van het saldo</b>		
<b>Algemene reserve</b>	<b>4.860</b>	<b>4.486</b>

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

**Kasstroomoverzicht**

(in duizenden euro)

	<b>2020</b>	<b>2019</b>
<b>Pensioenactiviteiten</b>		
Ontvangsten		
Overige	299	-15
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen	-3.159	-3.250
Overgedragen pensioenverplichtingen	-18	0
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-43	-79
Overige	-1	0
	<b>-3.221</b>	<b>-3.329,3</b>
<b>Totaal pensioenactiviteiten</b>	<b>-2.922</b>	<b>-3.344</b>
<b>Beleggingsactiviteiten</b>		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	915	948
Verkopen en aflossingen beleggingen	14.349	25.188
	<b>15.264</b>	<b>26.136</b>
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-12.228	-22.762
Kosten van vermogensbeheer	-495	309
	<b>-12.723</b>	<b>-22.453</b>
<b>Totaal beleggingsactiviteiten</b>	<b>2.541</b>	<b>3.683</b>
<b>Mutatie liquide middelen</b>	<b>-381</b>	<b>339</b>
<b>Saldo liquide middelen 1 januari</b>	<b>586</b>	<b>247</b>
<b>Saldo liquide middelen 31 december</b>	<b>205</b>	<b>586</b>

## Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

### Algemeen

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2020, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2020. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW, met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en op basis van continuïteitsveronderstelling.

### Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld.

### Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

### Schattingen, veronderstellingen en oordelen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt omtrent haar eigen schattingen en veronderstellingen en die van de partijen aan wie middels overeenkomst werkzaamheden zijn uitbesteed, die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden. Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het fonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten. Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

### Stelselwijzigingen

In 2020 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

### Schattingwijzigingen

In 2020 heeft de Commissie Overlevingstafels van het AG een nieuwe prognosetafel gepubliceerd, zijnde de Prognosetafel AG2020, en heeft het fonds besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Deze tafels zijn toegepast in combinatie met de AZL ervaringssterfte. Het effect van deze schattingwijzigingen alsmede van een gewijzigde kostenvoorziening bedraagt € 2.918

(overgang naar nieuwe prognosetafel € 1.858, wijziging ervaringssterfte € 2.171 en wijziging kostenvoorziening € -1.111) op de technische voorziening en is in 2020 als mutatie in het resultaat verwerkt.

#### ***Opname van een actief of een verplichting***

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld en indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

#### ***Saldering van een actief en een verplichting***

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

#### ***Verantwoording van baten en lasten***

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

#### ***Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen***

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

#### ***Vreemde valuta***

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

### **Waardering**

#### **Beleggingen**

##### ***Algemeen***

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd op reële waarde. Participaties in beleggingsinstellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen. Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

##### **Aandelen, indirecte vastgoedbeleggingsfondsen en overige beleggingen**

De beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. De niet beursgenoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

### **Vastrentende waarden**

De beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. De niet beursgenoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

### **Derivaten**

Beleggingen in beursgenoteerde derivaten worden gewaardeerd tegen de op 31 december bekende marktprijzen. Beleggingen welke onderhands zijn gekocht, waarvoor geen directe marktwaardering beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van actuele marktparameters, zijnde de risicovrije rente op basis van de EONIA-curve. In het verleden gold als disconteringsvoet de EURIBOR-curve. RJ610 schrijft voor dat derivaten met een negatieve waarde op de passiva zijde van de balans moeten worden weergegeven. In de hierboven genoemde beleggingen zijn ook de beleggingen opgenomen m.b.t. de spaarsaldi van de vroegpensioengarantieregeling en het individuele pensioensparen. Aan deze spaarsaldi wordt het fondsrendement toegevoegd. Genoemde beleggingen voor risico van resp. werkgever en deelnemers zijn opgenomen in de totale beleggingen van het pensioenfonds omdat het technisch niet mogelijk is om deze beleggingen te splitsen.

### **Vorderingen en overlopende activa**

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

### ***Liquide middelen***

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering. In vreemde valuta luidende liquide middelen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Verwezen wordt verder naar de prijsgrondslagen voor vreemde valuta. Liquide middelen die naar verwachting langer dan 12 maanden niet ter beschikking staan van de onderneming, worden gerubriceerd als financiële vaste activa.

### ***Algemene reserve***

Aan de algemene reserve wordt het saldo van baten en lasten toegevoegd c.q. onttrokken.

### ***Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds***

De pensioenverplichtingen zijn gesteld op de contante waarde van kasstromen behorende bij de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten. De rentetoevoeging is gelijk aan de 1-jaars rente voor de technische voorzieningen voor risico fonds. Voor 2020 is deze gelijk aan -0,324% (2019: -0,235%).

### **Rentevoet**

Conform de rentetermijnstructuur per 31 december 2020 zoals gepubliceerd door DNB.

### **Overlevingstafels**

Prognosetafel AG2020 met startjaar 2021. Deze tafels worden toegepast rekening houdend met ervaringssterfte, waarbij vanaf 2017 de AZL-ervaringssterfte is gehanteerd. Voorheen is vanaf 2012 tot en met 2016 de ervaringssterfte 'Hoog-Midden' gehanteerd.

### **Gezinssamenstelling**

Alle mannelijke verzekerden zijn gehuwd verondersteld met een drie jaar jongere vrouw. Alle vrouwelijke verzekerden zijn gehuwd verondersteld en wel met een drie jaar oudere man. De veronderstelde gehuwdheidsfrequentie neemt na de pensioenleeftijd af



volgens de relevante sterftetafels van de partner. De overschatting van de lasten, veroorzaakt door bovengenoemde onderstelling, laat toe een reservering achterwege te laten voor de verplichtingen voortvloeiende uit toekomstige wezenpensioenen. Voor de gepensioneerden wordt uitgegaan van de werkelijke burgerlijke staat.

#### Uitbetalingswijze

De betaling wordt verondersteld continu te geschieden.

#### Kosten

Vanaf ultimo 2014 is de kostenvoorziening niet langer een percentage (2%) van de nettovoorziening, maar vastgesteld als een vast bedrag. Ultimo 2020 bedraagt de kostenvoorziening 8.649. Hierbij dient te worden opgemerkt dat tot eind 2020 bij de bepaling van het verloop van de voorziening nog altijd rekening wordt gehouden met een opslag van 2%. Het resterende deel wordt extracomptabel meegenomen. Per eind 2020 is de opslag van 2% komen te vervallen. Dit heeft tot gevolg dat de gehele kostenvoorziening ad 8.649 per eind 2020 extracomptabel word meegenomen.

#### *Overige technische voorziening*

#### Voorziening langdurig zieken

Indien deelnemers langer dan twee jaar ziek zijn kunnen ze arbeidsongeschikt verklaard worden. Bij de bepaling van de voorziening voor langdurig zieken wordt rekening gehouden met de toekomstige schadelast voor zieke deelnemers op balansdatum die naar verwachting arbeidsongeschikt zullen worden verklaard.

#### Voorziening niet opgevraagde pensioenen

Vanaf boekjaar 2013 houdt Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland B.V. een voorziening aan voor de gemiste uitkeringen van de niet opgevraagde pensioenen. Het gaat om pensioen voor deelnemers die zich niet hebben gemeld (en die ook niet konden worden getraceerd). Deze voorziening wordt vastgesteld door rekening te houden met de sterftekans vanaf het moment van ingang pensioen op basis van de bij het fonds gehanteerde sterftegrondslagen.

#### *Voorziening pensioenverplichting voor risico onderneming*

Het spaarsaldo vroegpensioengantieregeling betreft het spaarsaldo van deelnemers die gebruik maken van de door de werkgever geboden garantieregeling bij invoering van het vroegpensioen per 1 januari 2000. Zolang de werknemer de met de werkgever overeengekomen middelen beschikbaar stelt geeft de werkgever een garantie voor de hoogte van het vroegpensioen. Het pensioenfonds administreert en beheert de in deze regeling beschikbare middelen, echter de garantietoezegging ligt bij de werkgever. Het spaarsaldo kan toenemen door individuele stortingen en afnemen als gevolg van uitgaande waardeoverdracht of pensionering van de desbetreffende deelnemer. Bij pensionering zal worden bekeken of het aanwezige spaarsaldo voldoende is voor de toegezegde garantie. Indien dit niet het geval is zal de werkgever een aanvullende storting doen zodat de garantie vroegpensioenaanspraken bij het pensioenfonds kunnen worden ingekocht. Aan het aanwezige spaarsaldo en eventuele stortingen/onttrekkingen wordt het behaalde fondsrendement toegevoegd.

#### *Schulden en overige passiva*

Schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs. Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

## Resultaatbepaling

### *Directe beleggingsopbrengsten*

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de renteopbrengst verminderd met de kosten; bij de aandelen wordt hieronder verstaan het bruto-dividend verminderd met de kosten. De intresten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

### *Indirecte beleggingsopbrengsten*

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen van aandelen, aandelen vastgoedmaatschappijen, obligaties en leningen op schuldbekentenis;
- boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis;
- valutaverschillen met betrekking tot deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties;
- derivaten.

### *Kosten van vermogensbeheer*

Onder de kosten van vermogensbeheer worden de administratiekosten opgenomen die verband houden met het beheer van de beleggingen. Deze kosten worden volledig doorbelast aan de aangesloten onderneming.

### *Premiebijdragen*

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. in rekening te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde personen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen worden in het jaar waarin ze worden toegezegd verantwoord als een premiebijdrage.

### *Waardeoverdrachten*

De post waardeoverdrachten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

### *Pensioenuitkeringen*

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zijn betrekking hebben.

### *Uitvoeringskosten*

De pensioenuitvoerings- en administratiekosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

## Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

## Verbonden partijen

### *Identiteit van verbonden partijen*

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen, zijnde het fonds en de sponsor, en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. Een deel van de bestuurders neemt deel aan de pensioenregeling van het fonds op basis van voorwaarden in het pensioenreglement.

*Transacties met bestuurders*

De leden van de Visitatiecommissie en het Verantwoordingsorgaan ontvangen een vergoeding vanuit het fonds. Er zijn geen leningen verstrekt aan noch zijn er vorderingen op bestuurders. Er hebben geen overige transacties plaatsgevonden met bestuurders.

*Overige transacties met verbonden partijen*

Tussen het fonds en cao-partijen is een uitvoeringsreglement gesloten waarin afspraken zijn vastgelegd ten aanzien van de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de pensioenregeling.

## Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

### Activa

#### [1] Beleggingen

Categorie	Stand ultimo 2019	Aankopen/Verstrekkingen	Verkopen aflossingen	Gerealiseerde koersverschillen	Niet-gerealiseerde koersverschillen	Stand ultimo 2020
<b>Aandelen</b>						
Aandelen beleggingsfondsen	25.352	0	-600	18	1.898	26.668
<b>Vastrentende waarden</b>						
Obligaties en andere vastrentende waarden	93.146	10.618	-11.102	635	6.759	100.056
<b>Overige beleggingen</b>						
Mixfondsen en Geldmarktfondsen	1.095	1.609	-2.647	-2	0	55
<b>Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds</b>	<b>119.593</b>	<b>12.227</b>	<b>-14.349</b>	<b>651</b>	<b>8.657</b>	<b>126.779</b>

Categorie	Stand ultimo 2018	Aankopen/Verstrekkingen	Verkopen aflossingen	Gerealiseerde koersverschillen	Niet-gerealiseerde koersverschillen	Stand ultimo 2019
Aandelen	20.053	914	-400	28	4.757	25.352
Vastrentende waarden	84.659	2.405	-3.158	615	8.625	93.146
Overige beleggingen	2.377	3.211	-5.398	906	-1	1.095
<b>Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds</b>	<b>107.089</b>	<b>6.530</b>	<b>-8.956</b>	<b>1.549</b>	<b>13.381</b>	<b>119.593</b>

Om een beter inzicht te geven in de beleggingen zijn de cijfers met betrekking tot de beleggingen opgesteld volgens het look-through principe. Onderstaande tabel geeft een inzicht in de aansluiting met de balans en de risicoparagraaf.

	<b>Stand ultimo 2020</b>	<b>Liquide middelen</b>	<b>Over- lopende intrest</b>	<b>Stand ultimo 2020 conform risico paragraaf <sup>1)</sup></b>
Aandelen	26.668	-896	0	25.772
Vastrentende waarden	100.056	473	570	101.099
Derivaten (debet)	0	0	0	0
Overige beleggingen	55	518	0	573
<b>Subtotaal</b>	<b>126.779</b>	<b>95</b>	<b>570</b>	<b>127.444</b>
Derivaten (credit)	0	-56	0	-56
<b>Totaal</b>	<b>126.779</b>	<b>39</b>	<b>570</b>	<b>127.388</b>

1) Op basis van look-through.

Over het verslagjaar 2019 gold de volgende indeling:

	<b>Stand ultimo 2019</b>	<b>Liquide middelen</b>	<b>Over- lopende intrest</b>	<b>Stand ultimo 2019 conform risico paragraaf <sup>1)</sup></b>
Aandelen	25.352	-888	0	24.464
Vastrentende waarden	93.146	1.095	595	94.836
Derivaten (debet)	0	0	0	0
Overige beleggingen	1.095	-2	0	1.093
<b>Subtotaal</b>	<b>119.593</b>	<b>205</b>	<b>595</b>	<b>120.393</b>
Derivaten (credit)	0	-182	0	-182
<b>Totaal</b>	<b>119.593</b>	<b>23</b>	<b>595</b>	<b>120.211</b>

#### Methodiek bepaling marktwaarde

Level 1: De waardering is gebaseerd op genoteerde marktprijzen.

Level 2: De waardering is een afgeleide berekening van een marktnotering of een onafhankelijke taxatie.

Level 3: De waardering is gebaseerd op een netto-contante-waardeberekening of een intern gehanteerd waarderingsmodel.

<b>Categorie</b>	<b>Level 1</b>	<b>Level 2</b>	<b>Level 3</b>	<b>Stand ultimo 2020</b>
Aandelen	25.772	0	0	25.772
Vastrentende waarden	101.099	0	0	101.099
Derivaten	0	63	-119	-56
Overige	573	0	0	573
<b>Totaal belegd vermogen</b>	<b>127.444</b>	<b>63</b>	<b>-119</b>	<b>127.388</b>

1) Op basis van look-through.

Over het verslagjaar 2019 gold de volgende indeling:

<b>Categorie</b>	<b>Level 1</b>	<b>Level 2</b>	<b>Level 3</b>	<b>Stand ultimo 2019</b>
Aandelen	24.464	0	0	24.464
Vastrentende waarden	94.655	0	181	94.836
Derivaten	0	0	-182	-182
Overige	1.093	0	0	1.093
<b>Totaal belegd vermogen</b>	<b>120.212</b>	<b>0</b>	<b>-1</b>	<b>120.211</b>

**[2] Vorderingen en overlopende activa**

Lopende intrest en nog te ontvangen dividend

Vastrentende waarden

Overige

**Totaal vorderingen en overlopende activa**

Alle vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd < 1 jaar.

**[3] Liquide middelen**

State Street

ING Bank N.V.

Liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.

Op de rekening van de ING Bank is een kredietfaciliteit afgegeven van € 300.000. Hiervan is in 2020 geen gebruik gemaakt.

	<b>2020</b>	<b>2019</b>
<b>[2] Vorderingen en overlopende activa</b>		
Lopende intrest en nog te ontvangen dividend		
Vastrentende waarden	570	595
Overige	0	27
<b>Totaal vorderingen en overlopende activa</b>	<b>570</b>	<b>622</b>
<b>[3] Liquide middelen</b>		
State Street	39	23
ING Bank N.V.	166	563
	<b>205</b>	<b>586</b>

**Passiva****[4] Stichtingskapitaal en reserves**

Stichtingskapitaal

0

0

**Algemene reserve**

Stand per 1 januari

14.759

10.273

Saldobestemming boekjaar

4.860

4.486

Stand per 31 december

19.619

14.759

**Totaal eigen vermogen****19.619****14.759**

Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt

104,0%

104,0%

Het vereist eigen vermogen bedraagt

114,6%

114,1%

De dekkingsgraad is

118,3%

114,1%

De beleidsdekkingsgraad is

111,4%

112,3%

De dekkingsgraad is vastgesteld als het totaal eigen vermogen plus de totale technische voorzieningen, zijnde het pensioenvermogen, gedeeld door de totale technische voorzieningen.

De berekening is als volgt:  $(19.619 + 107.143) / 107.143 \times 100\% = 118,3\%$

De beleidsdekkingsgraad is bepaald als de 12-maands gemiddelde dekkingsgraad waarbij voor het einde van een kwartaal de dekkingsgraad wordt gebruikt zoals gerapporteerd in de K-Staten DNB en voor het einde van het jaar de dekkingsgraad wordt gebruikt zoals gerapporteerd in de J-staten DNB.



	2020	2019
<b>Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds</b>		
<b>[5] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds</b>		
Ontwikkeling Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Stand per 1 januari	104.940	96.884
Indexering en overige toeslagen	166	374
Rentetoevoeging	-311	-210
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-3.144	-3.266
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-63	-65
Wijzigen marktrente	10.194	11.612
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-25	0
Wijziging van actuariële grondslagen en/of methodieken	-5.994	0
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	1.281	-389
<b>Stand per 31 december</b>	<b>107.044</b>	<b>104.940</b>
<b>[6] Overige technische voorziening</b>		
<i>Voorziening niet opgevraagde pensioenen</i>		
Stand per 1 januari	95	87
Mutatie via staat van baten en lasten	4	8
<b>Stand per 31 december</b>	<b>99</b>	<b>95</b>
<b>Totaal technische voorzieningen voor risico pensioenfonds</b>	<b>107.143</b>	<b>105.035</b>
De voorziening pensioenverplichtingen is als volgt verdeeld over de categorieën:		
– Actieve deelnemers	513	290
– Gewezen deelnemers	50.850	46.074
– Pensioengerechtigden	47.032	53.004
– Kostenvoorziening	8.649	5.572
– Overig	99	95
	<b>107.143</b>	<b>105.035</b>

	<b>2020</b>	<b>2019</b>
<b>[7] Kortlopende schulden en overlopende passiva</b>		
Belastingen en sociale premies	56	63
Administrateur	76	60
Accountant	21	41
Actuaris	40	41
Beheerloon vermogensbeheerders	289	784
Schulden inzake overige pensioenuitvoerings- en administratiekosten	0	5
Nog te betalen bedragen aan onderneming	281	12
Bankrente	1	1
Diversen	28	0
	<b>792</b>	<b>1.007</b>
Alle kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een looptijd < 1 jaar.		

#### **Niet in de balans opgenomen vorderingen en verplichtingen**

Er zijn meerjarige contracten afgesloten met State Street, BlackRock en AZL N.V. Deze contracten zijn jaarlijks opzegbaar. De kosten hiervoor zijn in lijn met voorgaande jaren.

#### **Verbonden partijen**

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen, zijnde het fonds en de sponsor, en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. Een deel van de bestuurders neemt deel aan de pensioenregeling van het fonds op basis van voorwaarden in het pensioenreglement.

## Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

### Bezoldiging bestuursleden

De bestuursleden van Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland B.V. hebben in 2020 een vergoeding ontvangen van het pensioenfonds van € 34.

<b>Betaalde vergoedingen bestuur, Visitatiecommissie en VO</b>	<b>2020</b>	<b>2019</b>
Bestuursvergoedingen	34	16
Vergoedingen Visitatiecommissie	31	20
Vergoedingen Verantwoordingsorgaan	10	12
<b>Totaal</b>	<b>75</b>	<b>48</b>

### Personeel

Gedurende het boekjaar 2020 had Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland B.V. geen personeelsleden in dienst.

	<b>2020</b>	<b>2019</b>
<b>[8] Beleggingsopbrengsten</b>		
<b>Directe beleggingsopbrengsten</b>		
Aandelen	0	4
Vastrentende waarden	919	1.000
<b>Subtotaal</b>	<b>919</b>	<b>1.004</b>
Banken	-29	-76
<b>Totaal directe beleggingsopbrengsten</b>	<b>890</b>	<b>928</b>
<b>Indirecte beleggingsopbrengsten</b>		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Aandelen	18	28
Vastrentende waarden	635	615
Overige beleggingen	-2	906
	<b>651</b>	<b>1.549</b>

	<b>2020</b>	<b>2019</b>
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Aandelen	1.898	4.757
Vastrentende waarden	6.759	8.624
Overige beleggingen	0	-1
	<b>8.657</b>	<b>13.380</b>
<b>Totaal indirecte beleggingsopbrengsten</b>	<b>9.308</b>	<b>14.929</b>
<b>Kosten van vermogensbeheer</b>		
Beheerloon	-286	-472
Bewaarloon	95	-83
Beleggingsadministratie	-34	-48
	<b>-225</b>	<b>-603</b>
Doorbelast aan onderneming	225	603
	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Totaal kosten vermogensbeheer ten laste van het fonds</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Totaal beleggingsopbrengsten</b>	<b>10.198</b>	<b>15.857</b>
<b>[9] Saldo van overdrachten van rechten</b>		
Overgedragen pensioenverplichtingen	-18	0
<b>[10] Pensioenuitkeringen</b>		
<b>Pensioenen</b>		
Ouderdomspensioen	-2.424	-2.583
Partnerpensioen	-704	-650
Wezenpensioen	-1	-2
	<b>-3.129</b>	<b>-3.235</b>
<b>Subtotaal</b>	<b>-3.129</b>	<b>-3.235</b>
<b>Andere uitkeringen</b>		
Afkoopsommen	-23	-8
	<b>-3.152</b>	<b>-3.243</b>
<b>Totaal pensioenuitkeringen</b>	<b>-3.152</b>	<b>-3.243</b>
<b>[11] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds</b>	<b>-2.104</b>	<b>-8.056</b>
<b>[12] Mutatie voorziening niet opgevraagde pensioenen</b>	<b>-4</b>	<b>-8</b>

**[13] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten**

Totale kosten administratie  
Doorbelaast aan onderneming

	2020	2019
	-820	-845
	757	779
	<b>-63</b>	<b>-66</b>
	<b>3</b>	<b>2</b>
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>4.860</b>	<b>4.486</b>

De pensioenuitvoerings- en administratiekosten worden vanaf verslagjaar 2013 voor het grootste deel door de aangesloten ondernemingen betaald.

Over 2020 is 757 (2019: 779) aan pensioenuitvoerings- en administratiekosten betaald door de aangesloten ondernemingen voor het pensioenfonds.

Het bedrag van 757 is inclusief 43 aan accountantskosten voor de controle van de jaarrekening en verslagstaten en 17 heeft betrekking op fiscaal advies.

**[14] Overige baten en lasten**

**Saldo van baten en lasten**

**Actuariële analyse van het saldo**

Wijziging rentetermijnstructuur  
Beleggingsopbrengsten  
Waardeoverdrachten  
Uitkeringen  
Sterfte  
Overige verzekeringstechnische grondslagen  
Toeslagverlening  
Wijziging actuariële grondslagen  
Overige mutaties technische voorzieningen

	2020	2019
	-10.194	-11.612
	10.509	16.067
	7	0
	-8	22
	1.822	354
	-31	-5
	-166	-374
	2.918	-32
	3	66
<b>Totaal jaarresultaat</b>	<b>4.860</b>	<b>4.486</b>

## Risicoparaagraaf

(in duizenden euro)

### Solvabiliteitsrisico

In de risicoparaagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. Eind 2016 wordt geen rekening meer gehouden met eventuele additionele risico's. Hieromtrent heeft afstemming plaats gevonden met, bestuur, waarmerkend actuaris en DNB. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2020 van 114,6% en 2019 van 114,1%.

	2020		2019	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	297	0,1	835	0,4
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	7.481	5,6	7.302	5,5
Valutarisico (S3)	3.738	0,8	3.653	0,9
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	9.484	7,5	8.429	6,7
Verzekeringstechnisch risico (S6)	3.132	0,6	3.027	0,6
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	0	0,0	0	0,0
Diversificatie- en correlatie-effect	-8.488		-8.426	
<b>Totaal vereist eigen vermogen</b>	<b>15.644</b>	<b>14,6</b>	<b>14.820</b>	<b>14,1</b>

	2020		2019	
	€	%	€	%
Dekkingsgraad		118,3		114,1
Beleidsdekkingsgraad		111,4		112,3
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,0		104,0
Strategisch vereiste dekkingsgraad		114,6		114,1
Feitelijk vereiste dekkingsgraad		114,2		114,4

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is per 31 december 2020 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds in een tekort verkeert. Ultimo 2020 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 111,4%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad ultimo 2019 van 112,3%, is de beleidsdekkingsgraad afgenomen met 0,9%-punt.

#### **Renterisico**

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. Het Pensioenfonds kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 13,5

Duratie van de pensioenverplichtingen 16,4

Voor de vaststelling van het renterisico bij het vereist eigen vermogen worden de kasstromen van de rentegevoelige beleggingen afgezet tegen de kasstromen van de voorziening pensioenverplichtingen. Vervolgens worden beide kasstromen afgezet tegen door DNB bepaalde renteschokken die per looptijd verschillen. Op basis van deze renteschokken kan de impact op de technische voorziening en de impact op alle rentegevoelige beleggingen worden berekend. Overeenkomstig kan een afdekkingspercentage worden berekend. Rentegevoeligheid is één van de belangrijkste factoren bij de bepaling van de (strategische) assetallocatie van de portefeuille.

Het Pensioenfonds dekt strategisch 65% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

De strategische renteafdekking van 65,0% op basis van de swapcurve is eind 2020 equivalent met een renteafdekking van 65,0% op basis van de DNB-methodiek. De feitelijke renteafdekking op basis van de DNB-methodiek bedraagt 34,0% eind 2020.

#### **Hoogte buffer**

De buffer voor het feitelijk renterisico is gelijk aan 155 (0,1%) en voor het strategisch renterisico is gelijk aan 297 (0,1%).

### Aandelen- en vastgoedrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed en hedgefonds en private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende aandelen categorieën getoond.

	2020		2019	
	€	%	€	%
<i>Verdeling zakelijke waarden per categorie:</i>				
Ontwikkelde markten (Mature markets)	21.430	83,2	20.533	83,9
Opkomende markten (Emerging markets)	4.342	16,8	3.931	16,1
	<b>25.772</b>	<b>100,0</b>	<b>24.464</b>	<b>100,0</b>

### Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograd van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 7.693 (5,6%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 7,481 (5,6%).

### Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Als het fonds meer dan 100% van het valutarisico afdekt, loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2020		2019	
	€	%	€	%
<i>Verdeling beleggingen naar valuta:</i>				
Euro	101.763	79,9	96.602	80,4
Amerikaanse dollar	15.083	11,8	13.588	11,3
Britse pound sterling	963	0,8	976	0,8
Overige	9.579	7,5	9.045	7,5
	<b>127.388</b>	<b>100,0</b>	<b>120.211</b>	<b>100,0</b>



### *Hoogte buffer*

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 4.062 (1,0%) en voor het strategisch valutarisico 3.738 (0,8%).

### **Grondstoffenrisico**

Het pensioenfonds belegt in grondstoffen en loopt daarmee het risico dat de waarde van deze beleggingen daalt als gevolg van marktontwikkelingen.

Het pensioenfonds belegt niet direct in grondstoffen maar doet dit door middel van derivaten. Voorbeelden van grondstoffenderivaten zijn indexfutures en indexderivaten die kunnen worden afgesloten op verschillende categorieën zoals landbouw en vee, metalen en energie. Grondstoffen zorgen van oudsher voor diversificatievoordelen binnen de beleggingsportefeuille. Naast diversificatievoordelen bewegen grondstoffen ook mee met stijgende prijzen waardoor ze een hedge vormen tegen koopkrachtontkrachting.

### *Hoogte buffer*

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch grondstoffenrisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 35%. De buffer bedraagt zowel voor het feitelijk grondstoffenrisico als voor het strategisch grondstoffenrisico risico 0 (0,0%).

### **Kredietrisico**

Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2020		2019	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	33.272	32,9	31.352	33,1
AA	18.048	17,9	17.187	18,1
A	10.825	10,7	18.517	19,5
BBB	30.127	29,8	23.421	24,7
Lager dan BBB	4.079	4,0	1.370	1,4
Geen rating	4.748	4,7	2.989	3,2
	<b>101.099</b>	<b>100,0</b>	<b>94.836</b>	<b>100,0</b>
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	2.622	2,6	1.095	1,2
Resterende looptijd > 1 jaar < 5 jaar	2.327	2,3	0	0,0
Resterende looptijd >= 5 jaar	96.150	95,1	93.741	98,8
	<b>101.099</b>	<b>100,0</b>	<b>94.836</b>	<b>100,0</b>

#### **Hoogte buffer**

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 8.816 (6,9%) en voor het strategisch kredietrisico van 9.484 (7,5%).

#### **Verzekeringstechnisch risico**

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

In verband met het langlevensrisico wordt aanvullend boven het hanteren van de prudente grondslagen, de Voorziening toekomstige sterfteontwikkeling gevormd.

#### **Hoogte buffer**

De buffer bedraagt zowel voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico als voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 3.132 (0,6%).

### Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen.

De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook 'grote posten' zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

	2020		2019	
	€	%	€	%
<i>Verdeling zakelijke en vastrentende waarden per regio:</i>				
Europa	80.058	62,9	81.771	67,9
Noord-Amerika	31.634	24,8	30.974	25,8
Japan	2.070	1,6	186	0,2
Azië exclusief Japan	2.594	2,0	709	0,6
Emerging markets	5.216	4,1	4.533	3,8
Overig	5.816	4,6	2.038	1,7
	<b>127.388</b>	<b>100,0</b>	<b>120.211</b>	<b>100,0</b>
<i>Verdeling aandelen naar bedrijfstak:</i>				
Duurzame consumentengoederen	3.434	12,9	2.821	11,1
Niet-duurzame consumentengoederen	1.876	7,0	1.795	7,1
Energie	805	3,0	1.176	4,6
Financiële instellingen	3.555	13,4	4.125	16,3
Gezondheidszorg	2.945	11,0	2.830	11,2
Industrie	2.406	9,0	2.116	8,3
Informatietechnologie	5.611	21,1	4.471	17,7
Basismaterialen	1.302	4,9	1.148	4,5
Vastgoed	652	2,4	849	3,3
Telecommunicatie	2.431	9,1	2.298	9,1
Nutsbedrijven	756	2,8	824	3,3
Overig	895	3,4	899	3,5
	<b>26.668</b>	<b>100,0</b>	<b>25.352</b>	<b>100,0</b>

	2020		2019	
	€	%	€	%
<b>Grote posten: beleggingen van eenzelfde debiteur groter dan 2% van de totale activa.</b>				
<i>Aandelen</i>				
BLACKROCK CCF DEV WORLD ESG X1 EUR	21.730	17,0	20.798	17,2
EMERGING MARKETS ESG SCRND FUND B	4.937	3,9	4.554	3,8
<i>Vastrentende waarden</i>				
Global Credit Portfolio Fund	24.982	19,6	23.383	19,4
Euro Credit Portfolio Fund	24.490	19,2	23.649	19,6
Staatsobligaties Nederland	14.179	11,1	12.478	10,3
Staatsobligaties Frankrijk	13.012	10,2	11.715	9,7
Staatsobligaties Duitsland	13.537	10,6	12.843	10,6
4.000% EUROPEAN INVESTMENT BANK 10/15/2037	4.571	3,6	4.331	3,6
4.000% BUONI POLIENNALI DEL TES 02/01/2037	2.731	2,1	2.437	2,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in Henkel Nederland B.V. en de aan haar gelieerde ondernemingen.

#### **Hoogte buffer**

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden. In boekjaar 2015 werd wel een additionele buffer voor concentratierisico becijferd. Het betroffen landenconcentraties binnen de vastrentende waarden portefeuille die meer dan 2% van de totale marktwaarde van de beleggingsportefeuille in beslag namen en een slechtere rating dan AAA hadden. Conform afstemming wordt hiervoor sinds boekjaar 2016 geen additionele buffer meer becijferd.

#### **Actief beheer risico**

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

#### **Hoogte buffer**

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt alleen een actief beheer risico becijferd voor de aandelenportefeuille indien de tracking error groter is dan 1%. Het fonds kent een passieve beleggingsstrategie voor haar beleggingen in aandelen. Hierdoor resulteert een buffer voor zowel het feitelijk actief beheer risico als voor het strategisch actief beheer risico van 0 (0,0%).

## Gebeurtenissen na balansdatum

### UFR

De technische voorzieningen in de jaarrekening zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Sinds 30 september 2012 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur bepaald met behulp van de Ultimate Forward Rate (UFR). Deze werd in eerste instantie gebaseerd op de door verzekeraars gehanteerde UFR van 4,2%, echter sinds juli 2015 op het (voortschrijdend) 120-maands gemiddelde van de 20-jaars forward rate. Naar aanleiding van het advies van de Commissie Parameters op 12 juni 2019, wordt deze methode aangepast. De belangrijkste wijziging is dat bij de toegroei naar de UFR meer gewicht wordt gegeven aan de marktrente. Daarnaast vindt toegroei naar de UFR vanaf een later moment plaats, pas vanaf looptijd 30 in plaats van looptijd 20. DNB heeft aangekondigd om de toegroei naar de nieuwe gewichten geleidelijk te implementeren vanaf 1 januari 2021. Het effect van de nieuwe UFR-parameters is dus niet verwerkt in de cijfers per 31 december 2020. Deze toegroei wordt in vier gelijke stappen doorgevoerd. Het effect op de dekkingsgraden zal dus de komende jaren geleidelijk optreden. Ondanks dat de nieuwe UFR-methode formeel gezien nog niet van kracht is per einde 2020, zijn de effecten van de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR-parameters opgenomen in de volgende tabel.

	<b>Huidig:</b>	<b>2021:</b>	<b>vanaf 2024:</b>
	<b>100% UFR</b>	<b>75% UFR / 25% nUFR</b>	<b>100% nUFR</b>
Technische voorziening	107.143	107.865	110.244
Dekkingsgraad	118,3%	117,5%	115,0%
Strategisch vereiste dekkingsgraad	114,6%	114,6%	114,6%

Het bestuur heeft op 27 mei 2021 een principebesluit genomen voor een waardeoverdracht (buy-out) naar een verzekeraar. Het definitieve besluit is afhankelijk van een aantal nog te nemen stappen en het verkrijgen van instemming van alle belanghebbenden. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de Vooruitblik 2021 in het bestuursverslag.

Nieuwegein d.d. 16 juni 2021

Het bestuur

P. Akkermans

H.M.E. Janssen

A.M.J. de Bekker

A. Benschop

D. Wetzold

E. de Boer

# Overige gegevens

## Bepalingen resultaatbestemming

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar 2020 geheel toe te voegen aan de algemene reserve. In de statuten en ABTN is geen bepaling opgenomen over de wijze waarop het resultaat moet worden verdeeld.

## Actuariële verklaring

### Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland B.V. te Amsterdam is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

### Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaire ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland B.V., zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

### Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

### Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 1,1 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 55 duizend. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

### Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendeekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

### **Oordeel**

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland B.V. is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Purmerend, 16 juni 2021

drs. T.J.R. Veerman AAG  
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.



# Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland B.V.

## **Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020**

### ***Ons oordeel***

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland B.V. per 31 december 2020 en van het saldo van baten en lasten over 2020, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

### ***Wat we gecontroleerd hebben***

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland B.V. ('de Stichting' of 'het fonds') te Nieuwegein gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2020;
- 2 de staat van baten en lasten over 2020;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2020; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

### ***De basis voor ons oordeel***

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).





Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

### **Controleaanpak**

#### **Samenvatting**

##### **Materialiteit**

- Materialiteit van EUR 1,1 miljoen
- 0,9% van het pensioenvermogen per 31 december 2020

##### **Kernpunten**

- Waardering van beleggingen
- Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

##### **Oordeel**

- Goedkeurend

#### **Materialiteit**

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 1,1 miljoen (2019: EUR 1,1 miljoen). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het pensioenvermogen per 31 december 2020 (0,9%). Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad die de financiële positie van de Stichting weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het bestuur afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR 55 duizend rapporteren aan het bestuur alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

#### **Reikwijdte van de controle**

##### *Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners*

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan BlackRock (Netherlands) B.V. De beleggingsadministratie is uitbesteed aan NN Investment Partners B.V. en de pensioenadministratie is uitbesteed aan AZL N.V.

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door NN Investment Partners B.V. en informatie over



de technische voorzieningen en pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door AZL N.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van BlackRock (Netherlands) B.V., NN Investment Partners B.V. en AZL N.V., zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II-) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen en het bespreken van de beheersomgeving bij de dienstverleners met vertegenwoordigers van de dienstverleners. Op basis daarvan evalueren wij, en bespreken wij (waar relevant) met de andere onafhankelijke accountants, de in de Standaard 3402-rapportages beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2020 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan BlackRock (Netherlands) B.V., NN Investment Partners B.V. en AZL N.V.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses ten aanzien van de uitkeringen uitgevoerd waarbij wij de uitkomsten hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen, waar nodig, beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie en uitkeringen aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemergegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de voorziening pensioenverplichtingen en uitkeringen verkregen.

### ***Onze focus op het risico van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving***

#### *Onze doelstellingen*

De doelstellingen van onze controle op het gebied van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving zijn:

Met betrekking tot fraude:

- het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten die het gevolg is van fraude;



- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden ter verkrijging van voldoende en geschikte controle-informatie; en
- het op passende wijze inspelen op fraude of vermoede fraude die tijdens de controle wordt geïdentificeerd.

Met betrekking tot het niet-naleven van wet- en regelgeving:

- het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten als gevolg van het niet-naleven van wet- en regelgeving; en
- het verkrijgen van een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, rekening houdend met het toepasselijke wet- en regelgevingskader.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving berust bij het bestuur.

#### *Onze risicobeoordeling*

Als onderdeel van onze risico-inschattingswerkzaamheden hebben wij frauderisicofactoren met betrekking tot frauduleuze financiële verslaglegging, het oneigenlijk toe-eigenen van activa en het risico op omkoping en corruptie in acht genomen. Wij hebben de frauderisicofactoren geëvalueerd om na te gaan of deze factoren duiden op een risico op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude.

Daarnaast hebben we werkzaamheden uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de wet- en regelgeving die op de Stichting van toepassing is, hebben we het bestuur [en de raad van toezicht] verzocht om inlichtingen te verstrekken omtrent de naleving van dergelijke wet- en regelgeving en hebben we correspondentie met externe toezichthouders geïnspecteerd.

De potentiële impact van de geïdentificeerde wet- en regelgeving op de jaarrekening varieert aanzienlijk.

Ten eerste is de Stichting onderworpen aan wet- en regelgeving die direct van invloed is op de jaarrekening, inclusief de Pensioenwet en financiële verslaglegging. Wij hebben de mate waarin aan deze wet- en regelgeving wordt voldaan vastgesteld als onderdeel van onze controlewerkzaamheden voor de relevante elementen in de jaarrekening en derhalve zijn er geen aanvullende controlewerkzaamheden nodig.

Ten tweede is de Stichting onderhevig aan diverse wet- en regelgeving waarbij niet-voldoen aan deze wet- en regelgeving indirect van invloed kan zijn op de jaarrekening ten aanzien van elementen verantwoord of toegelicht in de jaarrekening, of beide, bijvoorbeeld als gevolg van het ontvangen van boetes of claims. Wij hebben de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen (Bftp) geïdentificeerd als wetgeving die indirect, redelijkerwijs een materiële impact op de jaarrekening zou kunnen hebben.

In overeenstemming met de controlestandaarden hebben wij het frauderisico met betrekking tot doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door het bestuur (verondersteld risico) als enige frauderisico geïdentificeerd en geëvalueerd. We hebben het veronderstelde



frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording weerlegd, omdat de mogelijkheden tot het materieel beïnvloeden van de opbrengstverantwoording beperkt zijn.

Het geïdentificeerde risico op het gebied van fraude is besproken binnen het controleteam en wij bleven alert op aanwijzingen voor fraude en/of het niet-voldoen aan wet- en of regelgeving gedurende de controle.

Bij onze controles hebben we aandacht besteed aan het risico dat het bestuur de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, inclusief een onderzoek naar aanwijzingen van mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door het bestuur, wat een risico op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude kan betekenen. We verwijzen naar de kernpunten van de controle, met hierin onze aanpak met betrekking tot gebieden met een hoger risico vanwege schattingen waarbij het bestuur zich baseert op significante oordeelsvorming.

We hebben onze risico-inschatting en controleaanpak gecommuniceerd aan het bestuur. Onze controlewerkzaamheden verschillen van een specifiek forensisch fraudeonderzoek, dat vaak een meer diepgaand karakter heeft.

#### *Onze controlewerkzaamheden*

We hebben de volgende controlewerkzaamheden (niet uitputtend) uitgevoerd om in te spelen op de ingeschatte risico's:

- We hebben de opzet en het bestaan en, waar passend geacht, de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die het frauderisico dienen te mitigeren. In het geval van tekortkomingen in de fraudemitigerende interne beheersingsmaatregelen, hebben we aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden verricht welke zijn ingericht aan de hand van onze risico-inschatting.
- Wij hebben mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door het bestuur geëvalueerd en (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico geïdentificeerd. Indien wij journaalposten met een verhoogd frauderisico hebben geïdentificeerd, hebben wij deze door middel van validatie van brondocumentatie gecontroleerd.
- Wij hebben zaken die via de SLA-rapportages aan de Stichting zijn gerapporteerd geïdentificeerd.
- We hebben een zekere mate van elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen.
- We hebben de uitkomst van andere controlewerkzaamheden in overweging genomen en geëvalueerd of bevindingen dan wel afwijkingen indicatief waren voor fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving. Indien dit het geval was, hebben wij onze beoordeling van de relevante risico's en de daaruit voortvloeiende gevolgen voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.
- We hebben controle-informatie verkregen met betrekking tot de naleving van die bepalingen van de wet- en regelgeving waarvan algemeen wordt aangenomen dat ze een direct effect hebben op de bepaling van materiële bedragen en toelichtingen in de jaarrekening.



- We hebben rekening gehouden met het effect van feitelijke, vermoede of geïdentificeerde risico's van niet-naleving van wet- en regelgeving als onderdeel van onze procedures voor de daarmee samenhangende posten in de jaarrekening.
- In het licht van mogelijke risico's op het gebied van belangenverstrengeling hebben wij nevenfuncties van het bestuur geëvalueerd en hebben daarbij aandacht besteed aan de governance.

Onze procedures om in te spelen op het geïdentificeerde risico op het gebied van fraude hebben niet geleid tot een 'kernpunt van de controle'.

Verder merken we op dat onze controle niet primair is opgezet om fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving te detecteren en dat het bestuur verantwoordelijk is voor de opzet van een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude, waaronder het voldoen aan wet- en regelgeving.

Hoe minder direct de gevolgen voor de financiële overzichten van het niet-voldoen aan indirecte wet- en regelgeving (onregelmatigheden) van invloed zijn op gebeurtenissen en transacties die in de jaarrekening tot uitdrukking komen, hoe minder waarschijnlijk het ook is dat de inherent beperkte controlewerkzaamheden, zoals vereist door de controlestandaarden, dit zouden identificeren. Bovendien bestaat er, zoals bij elke controle, een hoger risico op het niet-detecteren van onregelmatigheden indien deze het gevolg zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, opzettelijke onjuistheden, verkeerde representaties of de doorbreking van interne beheersmaatregelen.

### **De kernpunten van onze controle**

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij aan het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken. In onze controle en bij de bepaling en evaluatie van onze kernpunten hebben wij rekening gehouden met de potentiële effecten van COVID-19 op de Stichting en de jaarrekening. Dit heeft niet geleid tot een aanpassing of uitbreiding van onze kernpunten.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

## **Waardering van beleggingen**

### **Omschrijving**

De beleggingen vormen een significante post op de balans van de Stichting. De beleggingen bedragen ruim 99% van het balanstotaal. Uit noot 1 bij de toelichting op de jaarrekening blijkt dat de waardering van de beleggingen van de Stichting hoofdzakelijk gebaseerd is op marktnoteringen. Omdat het overzicht 'Methodiek bepaling marktwaarde' zoals opgenomen in noot 1 is opgesteld op basis van het look-through principe, wordt in dit overzicht een zeer beperkt deel van de beleggingen onder level 2 (waardering op basis van een afgeleide berekening van een marktnotering of een onafhankelijke taxatie) en onder level 3 (waardering op basis van



een netto-contante-waardeberekening of een intern gehanteerd waarderingmodel) gepresenteerd. De beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). De waardering van de beleggingen is in belangrijke mate bepalend voor de financiële resultaten van het fonds. Vanwege de omvang van de beleggingen in relatie tot de jaarrekening als geheel beschouwen wij de waardering van de beleggingen als een kernpunt van onze controle.

#### **Onze aanpak**

Wij hebben de waardering van de beleggingen onderzocht met gebruikmaking van een eigen waarderingsspecialist. Onze waarderingsspecialist heeft de gehanteerde waarderingen vergeleken met zelfstandig in de markt waarneembare prijzen. Dit geldt ook voor de beleggingen die in het overzicht "Methodiek bepaling marktwaarde" zoals opgenomen in noot 1 zijn gepresenteerd onder level 2 en level 3. Voor een beperkt deel van de beleggingen die in noot 1 zijn gepresenteerd onder level 1 is geen in de markt waarneembare prijs beschikbaar. Voor deze beleggingen hebben wij de waardering getoetst aan de hand van (door een andere onafhankelijke accountant gecontroleerde) jaarrekeningen. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie van de waarderinggrondslagen van het beleggingsfonds ten opzichte van die van de Stichting, alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant. Voorts hebben we de toereikendheid van de toelichting onder noot 1 van de toelichting geëvalueerd.

#### **Onze observatie**

Wij vinden de waardering van de beleggingen in de jaarrekening acceptabel. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen is toereikend.

### **Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds**

#### **Omschrijving**

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds (hierna: 'de voorziening pensioenverplichtingen') is een significante post op de balans van de Stichting die wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen en kostenniveaus worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming door het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het bestuur zich laat adviseren door actuariële deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad vormt de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen een kernpunt van onze controle.

Het bestuur heeft in de toelichting onder "Schattingen, veronderstellingen en oordelen" en de waarderinggrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen haar veronderstellingen opgenomen. Uit de toelichting blijkt voorts dat in 2020 schattingswijzigingen hebben plaatsgevonden. In de "Risicoparagraaf" is de gevoeligheid van de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor schattingen uiteengezet.

#### **Onze aanpak**

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerende actuaaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerende actuaaris over de te volgen aanpak, de aandachtspunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door het bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken.

Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerende actuaaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerende actuaaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Tevens hebben wij de



---

waarderingsgrondslagen en de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening geëvalueerd.

---

#### **Onze observatie**

Wij vinden dat de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is toereikend.

---

### **Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie**

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

### **Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**

#### **Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening**

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van de genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel



zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

### ***Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening***

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.





- Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe Nieuwegein dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
  - het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Utrecht, 16 juni 2021

KPMG Accountants N.V.

W. Kevelam RA



# Bijlagen

## Begrippenlijst

### ABTN

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In de ABTN wordt door het bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. De ABTN (ook wel bedrijfsplan genoemd) gaat nader in op de organisatie van het fonds, de inhoud van de pensioenregeling, de financiële opzet waaronder grondslagen, het beleidskader (premie-, toeslag- en beleggingsbeleid) en de sturingsmiddelen, de hoofdlijnen van het interne risicobeheersingssysteem alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst.

### Accounting standaarden

Raamwerk van verslaggevingsregels voor het opstellen van een jaarrekening en jaarverslag.

### Actuariële grondslagen

Dit zijn de veronderstellingen die de actuaris gebruikt bij de vaststelling van de pensioenverplichtingen en de pensioenpremie. Deze veronderstellingen hebben onder meer betrekking op de gehanteerde rekenrente, de kansstelsels en de kostenopslagen.

### Actuaris

Een actuaris combineert economische en wiskundige technieken ten behoeve van de vaststelling van de benodigde koopsommen of premies en de verplichtingen van het fonds (vaststelling voorziening pensioenverplichtingen). Tevens verricht de actuaris risicoanalyses en studies met betrekking tot het afstemmen van verplichtingen en beleggingen.

### ALM

Deze studie geeft inzicht in de toekomstige ontwikkelingen van een pensioenfonds en biedt een pensioenfondsbestuur de mogelijkheid diverse beleidsvariabelen (zoals beleggingsbeleid, premiebeleid en toeslagbeleid) in hun onderlinge samenhang te evalueren.

### Beleggingsmix

Verdeling van de beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals zakelijke en vastrentende waarden.

### Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

### Benchmark

Vooraf vastgestelde, objectieve maatstaf voor de prestatie van (de beheerder van) een beleggingsportefeuille of pensioenfonds. Een beursindex bijvoorbeeld.

### Beurskoers

Marktprijs van een aandeel, obligatie of andere waardepapieren.

### **Collateral**

In onderpand gegeven zekerheden ter dekking van aangegane marginverplichtingen –dit betreft de verplichting van beleggers om een waarborgsom in geld of dekking in de vorm van effecten te storten bij hun bank of commissionair bij het schrijven van opties of andere afgeleide producten– welke voortkomen uit hoofde van de aangegane derivatenpositie(s).

### **Contante waarde**

De waarde die op dit moment aanwezig moet zijn om, rekening houdend met renteaangroei (rekenrente) en eventuele andere actuariële grondslagen, toekomstige pensioenbetalingen te kunnen verrichten.

### **Dekkingsgraad**

Een maat voor de solvabiliteit van een pensioenfonds. De dekkingsgraad is de verhouding tussen het aanwezig vermogen en de verplichtingen van het fonds, uitgedrukt in een percentage.

Er is sprake van onderdekking als het aanwezig vermogen minder bedraagt dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Er is sprake van een reservetekort als het aanwezig vermogen minder bedraagt dan het vereist eigen vermogen. Het vereist eigen vermogen wordt zodanig vastgesteld dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het aanwezige vermogen van het fonds binnen een periode van een jaar minder bedraagt dan de som van de (nominale) voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening en de voorziening overgenomen verplichtingen uittredingsregelingen. Het vereist eigen vermogen wordt door de actuaris van het fonds vastgesteld met behulp van de door de DNB vastgestelde standaardmethode, ook wel aangeduid met de 'wortelformule'.

In dit jaarverslag wordt, tenzij anders aangegeven, bij de vermelding van de dekkingsgraad de dekkingsgraad bedoeld die gebaseerd is op de pensioenverplichtingen op basis van de door DNB gepubliceerde rentecurve. Deze wordt ook aangeduid als de UFR rentecurve (UFR staat voor Ultimate Forward Rate). Daarentegen wordt de economische dekkingsgraad berekend door de pensioenverplichtingen te bepalen op basis van de actuele marktrente.

### **De Nederlandsche Bank**

Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan, dat onder andere het naleven van de Pensioenwet bewaakt.

### **Derivaten**

Financiële contracten waarvan de waarde afhankelijk is van een of meer onderliggende activa, referentieprijzen of indices. Voorbeelden van derivaten zijn opties, termijncontracten en rente- en valutaswaps.

### **Directe beleggingsopbrengsten**

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden verstaan: huur-, dividend- en renteopbrengsten van de beleggingen.

### **Duration**

Aanduiding van de koersgevoeligheid van vastrentende waarden als gevolg van veranderingen in de rentestand.

Daarbij geldt: hoe langer de looptijd van een obligatie, hoe gevoeliger de koers van die obligatie voor renteveranderingen. Indien men een daling van de rente verwacht is het profijtelijk een obligatie met een zo lang mogelijke duration te kopen, aangezien de koers daarvan het meest zal oplopen.

### **Financieel Toetsingskader (FTK)**

Benaming van het nieuwe toezichtregime dat vanaf 1 januari 2007 van toepassing is op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsen. Het Financieel Toetsingskader (FTK) heeft de Actuariële Principes Pensioenfondsen (APP) vervangen. Het FTK is opgenomen in de op 1 januari 2007 in werking getreden Pensioenwet. Op 1 januari 2015 is het nieuw Financieel Toetsingskader (nFTK) in werking getreden.

### **Franchise**

In veel pensioenregelingen is een bepaald drempelbedrag opgenomen waarover geen pensioenopbouw plaatsvindt omdat de AOW geacht wordt hierover pensioen te verlenen. Dit bedrag is veelal afgeleid van de uitkeringen krachtens de AOW en wordt dan 'franchise' genoemd.

### **Gedragscode**

De gedragscode bevat voorschriften voor bestuurders en eventuele medewerkers van het pensioenfonds ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige, vertrouwelijk informatie. Deze informatie betreft voor een belangrijk deel de beleggingstransacties namens het fonds.

### **Haalbaarheidstoets**

De haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden.

### **Indexatie**

Een nadere toelichting is opgenomen in het begrip 'toeslag'.

### **Indirecte beleggingsopbrengsten**

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten vallen de gerealiseerde verkoopresultaten inclusief valutaresultaten en de niet-gerealiseerde herwaarderingsresultaten.

### **ISAE 3402-rapportage**

Een ISAE 3402-rapportage is een rapport waarin de uitbestedingsorganisatie een beschrijving geeft van de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen, voorzien van een assurance-rapport van een onafhankelijke auditor. De ISAE 3402-rapportage omvat alle processen die de financiële jaarrekening van een pensioenfonds raken.

### **Kansstelsels**

Dit zijn veronderstellingen met betrekking tot sterftekansen, invalideringskansen, ontslag, gehuwdheid en individuele loontontwikkeling.

### **Koopsom**

Een koopsom is een eenmalige betaling die aan de uitvoerder van de pensioenregeling is verschuldigd en waarvoor een bepaalde pensioenaanspraak wordt ingekocht. In beginsel is een koopsom dus een eenmalige betaling en een premie een periodieke betaling. Zowel premies als koopsommen dienen hetzelfde doel, namelijk de financiering van de pensioenen.

### **(minimaal) Vereist eigen vermogen**

Het (minimaal) vereist eigen vermogen (VEV) is een vermogenseis die de Pensioenwet stelt aan het eigen vermogen van een pensioenfonds. Dit VEV komt als uitkomst uit de zogenaamde solvabiliteitstoets.

### **Nabestaandenpensioen**

Verzamelnaam voor weduwe-, weduwnaars- en partnerpensioen, en wezenpensioen.

### **Ouderdompensioen**

Pensioen, bestemd voor de financiële verzorging van de gerechtigde, nadat deze de in de pensioenregeling omschreven pensioenleeftijd heeft bereikt.

### **Overlevingstafel**

Zie het begrip sterftetafel.

### **Over-/onderweging**

Een hoger of lager belang in een beleggingscategorie dan overeenkomt met de normverdeling van het pensioenfonds.

### **Overrente**

Het positieve verschil tussen het rendement van het fonds en de rekenrente.

### **Paritair**

Evenwichtige stemverhoudingen tussen de werknemers- en werkgeversgeleding die samen het bestuur van een pensioenfonds vormen.

### **Partnerpensioen**

Pensioen dat wordt uitgekeerd aan de (huwelijks) partner en eventuele ex-partner na het overlijden van de deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

### **Pensioengrondslag**

Het bedrag waarover pensioen wordt toegekend. Vaak is dit het voor pensioen meetellende salaris minus de franchise.

### **Pensioenregister**

Een register dat het burgers mogelijk maakt om via één ingang een totaaloverzicht te krijgen van alle bij pensioenfondsen en pensioenverzekeraars in collectieve regelingen opgebouwde pensioenaanspraken alsmede de AOW-uitkering. Het register laat bovendien zien waar het pensioen is opgebouwd en waar de burger terecht kan voor meer informatie. De bedoeling is dat in de toekomst ook derde pijler producten (levensverzekeringen gericht op pensioen) zichtbaar worden in het pensioenregister. Het pensioenregister is inmiddels operationeel.

### **Pensioenvermogen**

Het pensioenvermogen bestaat uit: stichtingskapitaal, reserves, technische voorzieningen (voor risico fonds en risico deelnemer).

### **Pension Fund Governance**

De manier waarop het pensioenfonds is georganiseerd (structuur) en de verantwoordelijkheden worden uitgevoerd (processen). In het kader van Pension Fund Governance heeft eerst de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen (OPF) en later de Stichting van de Arbeid aanbevelingen gedaan voor goed pensioenfondsbestuur. Deze waarborging voor goed bestuur (principes voor goed pensioenfondsbestuur) is verankerd in de op 1 januari 2007 in werking getreden Pensioenwet.

### **Performance**

Het rendement dat is behaald met de beleggingen.

### **Premieovereenkomst**

Een premieovereenkomst is een overeenkomst tussen werkgever en werknemer waarbij primair een afspraak wordt gemaakt over de hoogte van de premie die periodiek ten behoeve van pensioen beschikbaar wordt gesteld.

### **Premievrije aanspraken**

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdoms- en (eventueel) nabestaandenpensioen. Een andere vorm van premievrije aanspraak is het bijzonder partnerpensioen dat de gewezen partner ontvangt bij scheiding/einde partnerschap.

### **Principes voor goed pensioenfondsbestuur**

Aanbevelingen van de Stichting van de Arbeid voor de besturen van pensioenfondsen om te komen tot goed pensioenfondsbestuur. De principes voor goed pensioenfondsbestuur zijn verankerd in de Pensioenwet en hebben betrekking op de onderdelen: zorgvuldig bestuur, transparantie, openheid en communicatie, deskundigheid en functioneren van het bestuur, verantwoording alsmede intern toezicht.

### **Reële waarde**

De reële waarde is voor beleggingen waarvoor dagelijks openbare prijzen worden vastgesteld, zoals aandelen en obligaties, de beurswaarde. Voor andere vastrentende waarden, zoals onderhandse leningen en hypotheekleningen, wordt de reële waarde benaderd als de contante waarde van de toekomstige netto kasstromen. Als reële waarde van de beleggingen in niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen wordt de intrinsieke waarde gehanteerd. Voor direct onroerend goed wordt de taxatiewaarde als reële waarde gehanteerd.

### **Rendement**

Het positieve of negatieve resultaat dat een pensioenfonds behaalt met de belegging van daartoe beschikbare middelen.

### **Rentetermijnstructuur**

De rentetermijnstructuur, of yield curve, is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. Een normale rentetermijnstructuur heeft een stijgend verloop. Als iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij normaliter een hogere vergoeding dan bij een lening over een korte termijn.

### **Risicoherverzekering**

Het herverzekeren door een pensioenfonds van bepaalde risico's die dat pensioenfonds niet zelf op een verantwoorde wijze kan dekken. Hierbij gaat het vooral om risico's die betrekking hebben op overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Zie ook: herverzekering.

### **Self assessment**

Een zelf uitgevoerde evaluatie om de effectiviteit vast te stellen van bijvoorbeeld (onderdelen van) het risicomanagement of de procesbeheersing.

### **Solvabiliteit**

Het vermogen om (op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Zie ook het begrip dekkingsgraad.

### **Sterftetafels**

Geven aan wat de levens- en sterftetekansen zijn van mannen en vrouwen in Nederland, afhankelijk van de bereikte leeftijd. Ze worden gebruikt bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen door de actuaris.

### **Swap overlay**

Een swap is een synthetische obligatie, die gefinancierd wordt met cash. Voor het aangaan van swaps is geen initiële investering nodig, waardoor deze instrumenten als overlay aangekocht kunnen worden, zonder de huidige portefeuille aan te tasten.

### **Toeslag**

Een toeslag is een verhoging van een pensioen of een aanspraak op pensioen, welke is gebaseerd op een in het pensioenreglement omschreven regeling, dan wel op incidentele basis wordt verleend.

### **Totaal rendement**

Het totaal rendement (total return) van een belegging is samengesteld uit de koerswinst of het koersverlies (indirecte beleggingsopbrengsten) over de beschouwde periode, terwijl de directe beleggingsopbrengsten (dividend, rente, huur en dergelijke uitkeringen) meteen worden herbelegd en tijdsgewogen in het totaal rendement worden meegenomen. Het totaal rendement wordt uitgedrukt in een percentage ten opzichte van het tijdsgewogen gemiddeld belegd vermogen.

### **Tracking error**

Tracking error is een in het vermogensbeheer gehanteerd begrip waarmee een indicatie wordt gegeven van de mate van afwijking tussen het rendement van een beleggingsfonds en de waardeontwikkeling van een benchmark.

### **Uitvoeringsovereenkomst**

Overeenkomst tussen de werkgever en het pensioenfonds omtrent de uitvoering en financiering van de pensioenovereenkomst. In de uitvoeringsovereenkomst is onder meer vastgelegd: de wijze waarop en de termijnen waarin de verschuldigde premie moet worden voldaan, de uitgangspunten en procedures met betrekking tot de besluitvorming over vermogenstekorten en vermogenoverschotten dan wel winstdeling, de voorwaarden waaronder toeslagverlening plaatsvindt, de procedures bij het niet nakomen van de premiebetalingsverplichting door de werkgever; en de wijze waarop de premie wordt vastgesteld en het betalingsvoorbehoud van de werkgever.

### **Uniform pensioenoverzicht (UPO)**

Het format van het pensioenoverzicht waarin de uitkeringen bij pensionering, overlijden en arbeidsongeschiktheid eenduidig wordt gepresenteerd. De bedoeling is dat alle pensioenuitvoerders hetzelfde format hanteren waardoor de pensioenoverzichten eenvoudig naast elkaar te leggen zijn en de (gewezen) deelnemers de bedragen uit de verschillende pensioenoverzichten bij elkaar op kunnen tellen en een duidelijk beeld van de financiële situatie bij pensionering krijgen.

### **Valutarisico**

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

### **Valutatermijncontracten**

Dit is een contract voor het afdekken van valutarisico. In dit contract wordt vooraf afgesproken tegen welke prijs en op welke datum de valutaposities worden verrekend.

### **Vastrentende waarden**

Beleggingen met een vaste looptijd en een overeengekomen plan van rente en aflossing, zoals obligaties. Andere vormen van vastrentende waarden zijn onderhandse leningen en hypotheeken.

### **Verantwoordingsorgaan**

Orgaan waaraan het bestuur van het pensioenfonds jaarlijks verantwoording moet afleggen. In dit orgaan zijn de actieve deelnemers, de pensioengerechtigden en de financieel betrokken werkgever(s) vertegenwoordigd.

### **Vereist eigen vermogen**

Een pensioenfonds dient extra vermogen als solvabiliteitsbuffer aan te houden om met 97½% zekerheid te voorkomen dat binnen een jaar onderdekking optreedt ten opzichte van de technische voorzieningen. In de Pensioenwet wordt dit extra vermogen het vereist



eigen vermogen genoemd. De hoogte van dit vereist eigen vermogen verschilt per pensioenfonds en is onder andere afhankelijk van de beleggingsrisico's die een fonds loopt. De hoogte van het vereist eigen vermogen wordt berekend met behulp van een standaardmodel in het kader van de wettelijk verplichte solvabiliteitstoets.

#### **Verzekerden**

De gehele populatie van deelnemers van Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland B.V., bestaande uit arbeidsongeschikte deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden.

#### **Verzekeringstechnische analyse**

Ook wel actuariële analyse genoemd. In deze analyse wordt door de actuaris de invloed verklaard van opgetreden verschillen tussen de gehanteerde actuariële grondslagen en werkelijke ontwikkelingen.

#### **Verzekeringstechnische risico's**

Bij het verzekeren van pensioenaanspraken loopt een fonds een langlevensrisico voor het ouderdomspensioen als verzekerden langer leven dan volgens de gebruikte overlevingstafel wordt verwacht. Voor het nabestaandenspensioen loopt het fonds een kortlevensrisico als de verzekerden korter leven dan volgens de overlevingstafel wordt verwacht. Ook kan het invaliditeitsrisico worden gerekend tot de verzekeringstechnische risico's van fondsen.

#### **Visitatiecommissie**

De commissie die tenminste een keer per jaar het functioneren van het bestuur beoordeelt. Deze commissie wordt benoemd door het bestuur en bestaat tenminste uit drie onafhankelijke deskundigen.

#### **Wezenpensioen**

Een tijdelijke uitkering die wordt uitgekeerd aan de kinderen (tot een bepaalde leeftijd) na het overlijden van de (aspirant) deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

#### **Zakelijke waarden**

Aandelen en onroerende zaken. Onder onroerende zaken wordt verstaan beleggingen in onroerend goed, zoals kantoren, winkels en woningen. Deze kunnen zowel op directe wijze geschieden als op indirecte wijze door belegging in op dat terrein gespecialiseerde al dan niet beursgenoteerde beleggingsfondsen.